

**KONGREGACIJA
ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA
I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA**

**ECCLESIAE SPONSAE
IMAGO**

Uputa o *Ordo virginum*

HRVATSKA REDOVNIČKA KONFERENCIJA

KONGREGACIJA ZA USTANOVE
POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

ECCLESIAE SPONSAE IMAGO

Uputa o *Ordo virginum*

Dokumenti – 15

Nakladnik:

Hrvatska redovnička konferencija,
Zagreb, Slavoljuba Bulvana 4

Objavljuje se s dopuštanjem LIBRERIA EDITRICE VATICANA

Odgovaraju:

fr. Slavko Slišković, OP predsjednik HRK
s. Gordana Igrec, FDC potpredsjednica HRK

Uredila:

s. Krista Mijatović, SCSC

Prijevod:

s. Viktorija Šimić, SCSC

Lektura:

Marina Maričić

Grafička priprema:

Tvrtko Molnar, Banian ITC

Tisak:

Tiskara Zelina

Naklada:

1.000

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001188647.

ISBN 978-953-8514-00-5

KONGREGACIJA
ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA
I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

ECCLESIAE SPONSAE IMAGO

Uputa o Ordo virginum

HRVATSKA REDOVNIČKA KONFERENCIJA
Zagreb, 2023.

Naslov izvornika:

Ecclesiae Sponsae Imago

Istruzione sull'Ordo virginum

(ISBN 978-88-266-0153-3)

© Libreria Editrice Vaticana, 2018.

Uvod

1. Slika Crkve, Zaručnice Kristove, javlja se u Novom zavjetu kao ikona koja učinkovito otkriva intimnu narav odnosa koji je Gospodin Isus želio uspostaviti sa zajednicom onih koji vjeruju u njega (Ef 5,23-32; Otk 19,7-9; 21,2-3.9).

Od apostolskih vremena ovaj izraz otajstva Crkve očitovan je na jedinstven način u životu onih žena koje su se zaručničkom ljubavlju posvetile Gospodinu Isusu u djevičanstvu. Odgovarajući na karizmu Duhom Svetim zapaljenu u njima, one doživljavaju duhovnu plodnost intimnog odnosa s njim i pružaju plodove toga odnosa Crkvi i svijetu.

2. Neki odlomci Novog zavjeta i spisa iz prvih stoljeća kršćanstva pokazuju kako se ovaj oblik evanđeoskog života spontano pojavljivao u različitim područjima u kojima su se razvijale crkvene zajednice.¹ U poganskom društvu taj je oblik evanđeoskog života zauzeo svoje mjesto među drugim oblicima asketskog života koji su bili jasni znakovi novosti kršćanstva i njegove sposobnosti odgovoriti na najdublja pitanja o smislu ljudskog postojanja.² U procesu sličnom onomu kroz koji je prošao stalež udovica koje

---

¹ Najranija svjedočanstva su od Klementa Rimskog (KLEMENT RIMSKI, *Ep. Ad Corinthios* 38, 2, *SCh* 167, 162.) i Ignacija Antiohijskog (IGNACIJE ANTIOHIJSKI, *Ep. Ad Smyrnenses* 13, PG 5, 717-718.; *Ep. Ad Polycarpum* 5, 2, PG 5, 723-724.).

² Oko 150. godine Justin se ovako izrazio: »Mnogi muškarci i žene, postali Kristovi učenici kao dojenčad, ostali su čisti do svoje šezdesete ili sedamdesete godine. Ponosan sam što takvih primjera ima u svim društvenim slojevima.« (JUSTIN, *Apol. pro christ.*, 15, PG 6, 349.) Atenagora iz Ate-
ne, 177. godine napisao je Marku Aureliju: »Mogli biste pronaći mnoge naše, muškarce i žene, koji su ostarjeli, a nisu se oženili ili udali, u nadi da će se više sjediniti s Bogom!« (ATENAGORA ATENSKI, *Legatio pro christianis* 32, OTAC 7, 172.).

su izabrale uzdržljivost »u čast tijela Gospodnjeg«³, posvećeno žensko djevičanstvo postupno je poprimilo obilježja staleža javno prepoznatog od Crkve.⁴

U prva tri stoljeća velik broj posvećenih djevica podnijelo je mučeništvo kako bi ostale vjerne Gospodinu. Među njima bile su: Agata iz Katanije, Lucija iz Sirakuze, Agneza i Cecilija iz Rima, Tekla iz Ikonija, Apolonija iz Aleksandrije, Restituta iz Kartage te Justa i Rufina iz Seville. Od tog vremena pa sve do danas sjećanje na djevice mučenice ostalo je kao živi podsjetnik potpunog sebedarja koje zahtijeva djevičanska posveta.

U ženama koje su prigrlile ovaj poziv i odgovorile na njega odlukom ustrajnosti u cjeloživotnom djevičanstvu, crkveni su oci vidjeli odraz slike Crkve Zaručnice, potpuno posvećene svome Zaručniku. U skladu s time, crkveni oci o posvećenim djevicama govore kao o *sponsae Christi*, *Christo dicatae*, *Christo maritatae*, *Deo nuptae*.⁵ U živom tijelu Crkve one su činile institucionalizirani *coetus*, nazvan *Ordo virginum*.⁶

3. Od 4. stoljeća primanje u *Ordo virginum* vršilo se u okviru svečanog liturgijskog obreda kojim je predsjedao dijecezanski biskup. U srcu zajednice okupljene u euharistijskom slavlju određena bi žena izrazila svoj *sanctum propositum* ostati u djevičanstvu cijeli svoj život iz ljubavi prema Kristu. Biskup bi tada izgovorio posvetnu

³ IGNACIJE ANTIOHIJSKI, *Ep. Ad Polycarpum* 5, 2, PG 5, 723-724.

⁴ U početku je sličnost između ovoga oblika života i posvećenih udovica povlačila za sobom i nedostatak jasne razlike, što se može vidjeti iz spisa Ignacija Antiohijskog koji početkom drugog stoljeća pozdravlja »djevice zvane udovice« zajednice u Smirni. (IGNACIJE ANTIOHIJSKI, *Ep. Ad Smyrnenses* 13, PG 5, 717-718.) U *Apostolskim konstitucijama* iz druge polovice četvrtog stoljeća djevice se pojavljuju zajedno s udovicama i đakonisama kao institucionalna sastavnica kršćanske zajednice.

⁵ Usp. ATANAZIJE, *Apol. Ad Constant.* 33, PG 25, 640.; AMBROZIJE, *De virginibus*, I, 8, 52, PL 16, 202.

⁶ Usp. BAZILIJE, *Ep. Ad Amphiloichium* 199, PG 32, 717.

molitvu. Kako je već potvrđeno u spisima Ambrozija iz Milana, i nadalje počevši od drevnih liturgijskih izvora, svadbeni simbolika obreda očitovala se osobito kad bi biskup djevici darovao veo. Ta je gesta odgovarala obredu *velatio* u okviru slavlja sklapanja braka.⁷

4. U otačkoj se književnosti nalaze brojna svjedočanstva o poštovanju i pastirskoj brizi za razvoj staleža posvećenih djevoja. Oci nisu samo upozoravali na ponašanje posvećenih djevoja koje nije bilo u skladu s njihovom odlukom živjeti u čistoći i poniznosti kao Kristove učenice. Oni su također osporavali i energično se suprotstavljali argumentima onih koji su nijekali vrijednost posvećenog djevičanstva kao i heretičkim zabludama koje su ideal djevičanstva i uzdržljivosti temeljile na negativnom poimanju braka i spolnosti. Promišljajući nad teološkim postavkama posvećenog djevičanstva isticali su njegovo karizmatičko podrijetlo, evanđeosku motiviranost te crkveni i društveni značaj. Pritom su ukazivali na Djevicu Mariju kao uzor te na proročku vrijednost anticipiranja i budnog iščekivanja punog zajedništva s Gospodi-
nom koje će se dogoditi njegovim slavnim dolaskom na kraju vremena. Obraćajući se posvećenim djevoicama »više s ljubavlju negoli autoritetom«⁸ svoje službe, poticali su ih na izražavanje svoje ljubavi prema Kristu Zaručniku budnim razmatranjem Svetoga pisma te ustrajnošću u osobnoj i liturgijskoj molitvi; vježbanjem u askezi i krepostima te vršenjem djela milosrđa; njegovanjem stava poslušne pozornosti prema učiteljstvu biskupa i čuvanjem crkvenog zajedništva. Na takav će način pružiti transparentno i uvjerljivo evanđeosko svjedočanstvo u kršćanskoj zajednici i u društvenom okruženju unutar kojega su ostale, živeći sa svojom obitelji iz koje potječu, a ponekad i u zajednici.

⁷ Usp. AMBROZIJE, *De virginibus*, III, 1-3, 1-14, PL 16, 219-224.; *De institutione virginis*, 17, 104-114: PL 16, 333-336.; *Sacramentarium Leonianum* 30, PL 55, 129.

⁸ CIPRIJAN, *De habitu virginum* 3, PL 4, 443.

U otačkom su se razdoblju, papinskim uredbama i konstitucijama crkvenih pokrajina, počela definirati osnovna pravila ovog oblika života.

5. Posvećene su djevice u prvim stoljećima obično živjele sa svojim obiteljima. Kako se cenobitsko monaštvo razvijalo, Crkva je djevičansku posvetu povezivala sa životom u zajednici, a time i s opsluživanjem pravila zajednice i s poslušnošću poglavarima. Tijekom povijesti postupno je nestajao izvorni način života *Ordo virginum* sa svojim karakterističnim utemeljenjem u mjesnoj crkvenoj zajednici pod vodstvom dijecezanskog biskupa.

Obredi ulaska u monaški život pratili su, i u većini samostana, zamijenili slavlje obreda *consecratio virginum*. Samo neke monaške zajednice u kojima su polagani svečani zavjeti zadržali su taj obred. Uz očuvanje bitnih elemenata izvorne strukture, obred je bio obojačen doprinosima dotične kulture što je uz postupne izmjene dovelo do uvođenja nove molitvene formule i simboličnih gesta.

6. Eklezijalna obnova nadahnuta Drugim vatikanskim koncilom potaknula je zanimanje za liturgijski obred *consecratio virginum* i za *Ordo virginum*. Mnogo stoljeća nakon nestanka, i u radikalno promijenjenom povijesnom kontekstu, u kojem su se događale duboke promjene s obzirom na položaj žene u Crkvi i u društvu, ovaj drevni oblik posvećenoga života pokazivao je iznenađujuću privlačnost. Činilo se da *Ordo virginum* može odgovoriti na čežnje mnogih žena za potpunom posvetom Gospodinu i bližnjima, ali i pomoći mjesnoj Crkvi da iznova otkrije vlastiti identitet u zajedništvu jednog Tijela Kristova.

U skladu s odredbama *Konstitucije za liturgiju, Sacrosantum concilium* br. 80, obred *consecratio virginum* u ondašnjem *Rimskom pontifikalu* u postkoncilskom je razdoblju revidiran prema općim koncilskim načelima za liturgijsku reformu. Novi *Ordo consecrationis virginum*, koji je Sveta kongregacija za božansko bogoštovlje

na nalog pape Pavla VI. objavila 31. svibnja 1970. godine, stupio je na snagu 6. siječnja 1971. godine.⁹ Obnavljajući drevnu crkvenu tradiciju i uzimajući u obzir njezin kasniji povijesni razvoj, sastavljena su i odobrena dva obredna oblika. Prvi je namijenjen ženama kojima dijecezanski biskup dopušta pristupiti posveti, a koje ostaju *in saeculo*, to jest u njihovim uobičajenim životnim okolnostima. Drugi je obredni oblik za redovnice koje žive u zajednicama, a koje su već položile doživotne zavjete ili koje se doživotno zavjetuju u istom slavlju u kojem primaju *consecratio virginum*.

7. Na taj je način posvećeno djevičanstvo žena koje ostaju živjeti u svom uobičajenom životnom okruženju, ponovno naišlo na eksplicitno eklesiološko priznanje. Te su žene ukorijenjene u mjesnoj Crkvi okupljenoj oko biskupa, u staležu drevnog *Ordo virginum*, bez pripadnosti kojoj ustanovi posvećenog života. Isti liturgijski tekst i propisi uspostavljeni u njemu, u svojim bitnim elementima ocrtavaju strukturu i disciplinu ovog oblika posvećenog života. Njegov institucionalni karakter, vlastit i različit od ustanova posvećenog života, kasnije je potvrđen u *Zakoniku kanonskog prava* (usp. kan. 604.). Slično, u *Zakoniku kanonskog prava Istočnih crkava* pojašnjeno je da vlastiti zakon Istočnih crkvi sadrži odredbe o posvećenim djevicama koje javno ispovijedaju čistoću u svijetu „nasamo“, to jest bez učlanjenja u ustanovu posvećenog života (usp. kan. 570.).

Kao posljedica toga, u reorganizaciji Rimske kurije izvršene prema apostolskoj konstituciji *Pastor Bonus*, *Ordo virginum* je ušao u okvire nadležnosti Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života.¹⁰

⁹ Usp. *Rimski pontifikal obnovljen prema odluci Drugoga vatikanskoga koncila, objavljen vlašću Pavla VI., Ordo consecrations virginum*, Vatikan, 1970. (dalje: OCV).

¹⁰ Usp. IVAN PAVAO II., *Pastor bonus. Apostolska konstitucija o Rimskoj kuriji* (28. VI. 1988.), br. 105.

*Katekizam Katoličke Crkve*¹¹, refleksije tijekom biskupske sinode o *Posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu* i postsinodalna apostolska pobudnica *Vita consecrata*¹² (osobito br. 7. i br. 42.), pridonijeli su jasnoći eklezijalnog položaja *Ordo virginum* među drugim oblicima posvećenog života, naglašavajući osobitu povezanost između posvećenih djevice te mjesne i univerzalne Crkve.

Uputa *Ponovno krenuti od Krista: obnovljena zauzetost posvećenog života u trećem tisućljeću*¹³, naglasila je stoga potrebu da dijecezanski biskup i njegov prezbiterij posvete osobitu pozornost posvećenim djevicama.

Naknadno je *Direktorij za pastoralnu službu biskupa, Apostolorum successores*¹⁴, u skladu s drevnom crkvenom tradicijom, potvrdio kako dijecezanski biskup treba osobito skrbiti o *Ordo virginum* jer su ove djevice posvećene Bogu po njegovim rukama i povjerene su njegovoj pastirskoj brizi.

8. Otkako je ovaj oblik posvećenog života ponovno oživljen u Crkvi, došlo je do pravog procvata *Ordo virginum* čija se vitalnost očituje u bogatoj raznolikosti osobnih karizmi stavljenih u službu razvoja Crkve i obnove društva u evanđeoskom duhu. Ta se pojava pokazuje vrlo znakovitom, ne samo zbog broja žena u *Ordo virginum*, nego također zbog njene rasprostranjenosti po svim kontinentima, u mnogim zemljama i biskupijama te u vrlo raznolikim geografskim područjima i kulturnim kontekstima.

¹¹ Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb, 1994., br. 922-924. (dalje: KKC).

¹² IVAN PAVAO II., *Vita consecrata. Apostolska pobudnica o posvećenomu životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu* (25. III. 1996.), (dalje: VC).

¹³ Usp. KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *Ponovno krenuti od Krista. Obnovljena zauzetost posvećenoga života u trećem tisućljeću* (19. V. 2002.), br. 19. (dalje: PKK).

¹⁴ Usp. KONGREGACIJA ZA BISKUPE, *Apostolorum successores. Direktorij za pastoralnu službu biskupa* (22. II. 2004.), br. 104. (dalje: AS).

Tom je procvatu, nedvojbeno, uvelike pridonio prijevod latinskog teksta *Ordo consecrationis virginum* na većinu suvremenih jezika, pod ravnanjem nadležnih biskupskih konferencija.

Mnogi su biskupi vlastitim poučavanjem i pastoralnim zalaganjem promicali i podržavali *Ordo virginum* u svojim biskupijama. Ohrabrivali su posvećene djevice koje osjećaju poziv da promišljaju o vlastitom iskustvu, o važnosti posvećenog djevičanstva u Crkvi i u današnjem svijetu te o vlastitostima tog poziva. S istom su svrhom neke biskupske konferencije definirale kriterije i smjernice za pastoralnu skrb za *Ordo virginum*.

U međusobnoj povezanosti s učiteljstvom i djelovanjem dijecezanskih biskupa, Apostolska Stolica nastavila je posvećivati pozornost *Ordo virginum* stavljajući ga u službu mjesnih Crkava, kako bi se promicalo novo rađanje i razvoj ovog načina života u skladu s njegovim specifičnim obilježjima.

9. Služba zajedništva koju Petrov nasljednik vrši, u odnosu prema *Ordo virginum* bila je osobito očita tijekom prva dva međunarodna susreta u Rimu, na kojima su bile prisutne posvećene djevice iz brojnih zemalja. Od sv. Ivana Pavla II. 1995. godine¹⁵ i Benedikta XVI. 2008. godine¹⁶ posvećene su djevice dobile dragocjene smjernice da ih vode na njihovu putu.

Treći međunarodni susret održan je 2016. godine kad su posvećene djevice iz cijeloga svijeta pozvane u Rim kako bi sudjelovale u posljednjem danu *Godine posvećenog života* koju je proglasio papa Franjo. Pod vodstvom Petrova nasljednika, koji je potaknuo osobe u svim oblicima posvećenog života da ponovno otkriju zajedničke temelje posvećenoga života, postalo je očito kako je *Ordo virginum* u krilu mjesne Crkve usklađen s iskustvom zajedništva u sveopćoj Crkvi i sudjelovanjem u jednom crkvenom poslanju.

¹⁵ IVAN PAVAO II., *Govor sudionicima Međunarodne konferencije Ordo virginum u povodu 25. obljetnice proglašenja obreda* (2. VI. 1995.).

¹⁶ BENEDIKT XVI., *Posvećeno djevičanstvo u svijetu: dar za Crkvu i u Crkvi. Govor sudionicima Kongresa Ordo virginum* (15. V. 2008.).

10. Posljednjih su godina ovom Dikasteriju s različitih strana pristizale zamolbe da se pripreme smjernice prema kojima bi dijecezanski biskupi primjenjivali odredbe *Rimskog pontifikala* na koje implicitno ukazuje kan. 604. *Zakonika kanonskog prava* te da se na temelju pravnih načela mjerodavnih za sve oblike posvećenog života izrade sveobuhvatni propisi glede vlastitosti *Ordo virginum*.

Zbog obnovljene prisutnosti ovoga oblika posvećenog života u Crkvi, čija je ponovna pojava usko povezana s Drugim vatikanskim koncilom, kao i zbog brzog razvoja u mnogim mjesnim Crkvama, pravo je odgovoriti na ove molbe kako bi se uz prilagodbe različitim kulturnim sredinama mogle očuvati vlastitosti *Ordo virginum*.

Ova *Uputa* definira normativna načela i smjernice koje pastiri svake biskupije i partikularnih crkvi izjednačenih s biskupijom trebaju primjenjivati u pastoralnoj skrbi za *Ordo virginum*.

Nakon prikaza biblijskog utemeljenja te vlastitosti poziva i svjedočanstva posvećenih djevice (prvo poglavlje), *Uputa* razlaže specifičnu strukturu *Ordo virginum* unutar mjesne i sveopće Crkve (drugo poglavlje). *Uputa* se zatim usredotočuje na razlučivanje poziva, formativne programe prije posvete te na trajnu formaciju (treće poglavlje).

POZIV I SVJEDOČANSTVO
ORDO VIRGINUM

Biblijsko utemeljenje posvećenog djevičanstva

11. *Plodite se i množite* (Post 1,28) zapovijed je koju Stvoritelj upućuje prvom paru i ponavlja Noi i njegovim sinovima (usp. Post 9,1.7). Ta je zapovijed duboko prožela židovski mentalitet i cijeli opus Starog zavjeta, a povezana je s obećanjem brojnog potomstva i ispunjenjem mesijanskih vremena. Brak, po mogućnosti s brojnom djecom, pojavljuje se kao ideal svakog pobožnog Izraelca, a bilo koji drukčiji životni stil stran je biblijskom mentalitetu.

U Petoknjižju i Povijesnim knjigama spolna uzdržljivost zahtijeva se samo kao privremeni uvjet odmaka od profanog kako bi se ušlo u dimenziju onoga što se povezuje s Božjom svetošću, primjerice kao priprema za susret s Bogom na Sinaju (usp. Izl 19,15) ili za rat protiv Božjih neprijatelja (usp. 1 Sam 21,10-14), za levite tijekom njihove službe bogoštovlja (usp. Lev 22,1-9) ili da bi mogli sudjelovati u blagovanju svetog kruha (usp. 1 Sam 21,5). Djevičanstvo se vrednuje kao pozitivna kvaliteta samo u odnosu na budući brak i izričito ukazuje na stanje žene (usp. Pnz 22,13-21) budući da predstavlja intimnost predviđenu za supruga. Od velikog se svećenika na osobit način tražilo da se zbog obredne čistoće oženi djevicom (usp. Lev 21,10-14). Trajno se djevičanstvo, s druge strane, smatralo velikim poniženjem (usp. Suci 11,37), dok se tjelesna neplodnost podnosila s velikom mukom (usp. Post 30,32; 1 Sam 1,11; Lk 1,25).

12. U mudrosnoj književnosti uzdizanje bračne ljubavi – s najvišim pjesničkim vrhuncem u *Pjesmi nad pjesmama* – temelji se na idealu obiteljskog života baštinjenog iz tradicije; njezinoj se ljepoti divi (usp. Ps 127,3-5; 128,1-3; Sir 25,1) i promatra ju se iz moralne i pedagoške perspektive (usp. Izr 5,15-19; Sir 7,23-28; 9,1.9). Djevičanstvo se vrednuje kao krepost žene. Ono se treba čuvati i poštivati s obzirom na brak jer je to dokaz ženine

čestitosti i časti njezine obitelji (usp. Job 31,1; Sir 9,5; 40,10). *Knjiga Sirahova* personificira božansku Mudrost prikazujući je kao djevicu zaručnicu koja se daje onome tko se boji Gospodina (usp. Sir 15,2). Budući da je krepost ugodna Bogu, postoji vjerovanje da duhovna plodnost u dobrim djelima od smrtnosti oslobađa čak i neplodnu ženu koja nije u stanju osnovati obitelj i koja nema potomstvo (usp. Mudr 3,13-14; 4,1).

13. Počevši od Hošaina propovijedanja – usko povezanog s njegovim osobnim iskustvom patnje – u proročkim se knjigama pojavljuje zaručnička metafora kako bi naglasila potpunu besplatnost izabranja i Božju neumornu vjernost savezu (usp. Hoš 1-2; Ez 16; 23), dok se narod prepušta zavodjenju drugih božanstava i njihovih rituala. U ovom simboličnom kontekstu čitav narod Božji često se uspoređuje ili personificira slikom djevice, nekad da prokaže idolatriju koja narod izlaže riziku propadanja, poput djevice koja umire bez potomstva (usp. Am 5,2), nekad kako bi dala glas naricanju nad propasti naroda (usp. Tuž 2,13), nekad da narod pozove na pokajanje (usp. Jer 31,21). Ponekad se ta slika koristi kako bi se objavilo obećanje spasenja prema kojem će Bog spasiti Izrael od propadanja i odbačenosti kako bi ponovno otkrio radost znajući da je ljubljen vječnom ljubavlju (usp. Jer 31,4.13; Iz 62,5).

Čak i celibat proroka Jeremije – jedinog kome je Bog izričito naredio da ne uzima ženu – predstavlja proročki znak kazne koja će uskoro uništiti njegov narod (usp. Jer 16,2). On je rječito oruđe riječi Božje, simbol smrti ili još više simbol bolne personifikacije Božje presude, najavljujući neizbježnu propast kao kaznu za nevjernost naroda Bogu.

14. U rabinskoj misli neoženjen čovjek je opisan kao čovjek *bez pomoći, bez radosti, bez blagoslova* (usp. *Bereshit Rabba* 17,2), sličan *onome koji proljeva krv* ili onome koji umanjuje božansku

sliku (usp. *Trattato Yevamot del Talmud di Babilonia* 63b). Ipak, među rabinima i nekim vjerskim skupinama kao što su eseni te u poznatoj kumranskoj zajednici pojavljuju se neke iznimke.

Na pragu Novog zavjeta predstavljen je lik Ivana Krstitelja koji sam sebe imenuje *prijateljem Zaručnikovim* (Iv 3,29). Svojim asketskim životom i propovijedanjem pripremio je dolazak Mesije i kraljevstva Božjega.

15. U Novom zavjetu celibat se pojavljuje i predstavlja kao utjelovljeno proroštvo *već da i još ne* kraljevstva Božjeg koji vuče svoje početke i svoju svrhu iz novosti dolaska kraljevstva u povijest. Otkad se kraljevstvo Božje u evanđeljima poistovjećuje s propovijedanjem, djelima i Isusovom osobom, motivacija za celibat poprima snažno kristocentrično obilježje. Evanđelja djetinjstva kod Mateja (usp. 1,18-25) i još više kod Luke (usp. 1,26-38) predstavljaju novost djevičanstva (*carnis et cordis*) Isusove majke, vidljivi znak nevidljivog utjelovljenja Sina Božjeg i zaručničkog saveza s Bogom na koji su pozvani svi vjernici. Uz to, evanđelja prikazuju Isusa kao putujućeg propovjednika slobodnog od svih veza (usp. Mt 8,19-20) koji očituje blizinu već prisutnog kraljevstva i poziva na vjeru i obraćenje. Isusov putujući način života podrazumijeva trajni odmak od mjesta i osoba. Takav životni stil nije prilagođen potrebama obiteljskog života gdje su brige jednog člana usko povezane s brigama svih ostalih članova, što dovodi do jake solidarnosti i obiteljske povezanosti.

Iako postoje različite reference na Isusovu rodbinu, u evanđeljima nema nijedne naznake o ženi ili djeci (usp. Mk 3,31-32; 6,3; Iv 6,42; Dj 1,14). Isus je svoje učenike nazivao *sinovima* ili *djecom* (*tékna*: Mk 10,24; *teknía*: Iv 13,33; *paidía*: Iv 21,5), ukazujući na stvarnost duhovnog sinovstva. Kad ga je njegova obitelj došla vidjeti (usp. Mt 12,47; Mk 3,31; Lk 8,20) ili točnije obuzdati i vratiti kući (usp. Mk 3,21), on najavljuje uspostavu svoje nove

obitelji koja se ne temelji na krvnim vezama, već na duhovnoj stvarnosti izraženoj u želji izvršavati volju Božju (usp. Mt 12,50; Mk 3,31-35) ili slušati riječ Božju i provoditi je u djelo (usp. Lk 8,21). To novo rođenje u Duhu, koje nadilazi tijelo i krv, potvrđeno je također u Ivanovu proslavu (usp. Iv 1,12-13) i prigodom Isusova razgovora s Nikodemom (usp. Iv 3,3-8).

Isus je slobodno prigrlio život bez obiteljskih veza i obveza kako bi se mogao u potpunosti posvetiti naviještanju kraljevstva i ispunjavanju Očeva plana ljubavi prema čovječanstvu. Radikalnu slobodu od vezanosti, onako kako je svojim načinom života utjelovio, Isus je također zahtijevao od onih koji su ga slijedili. Tražio je od njih *ostaviti (aflemi: kod sva tri sinoptika) sve (panta: Mt 19,27; Mk 10,28) i imetak (ta idia: osobne stvari, prostor vlastite privatnosti Lk 18,28)*. To je također uključivalo ostaviti roditelje, braću i sestre, kao i ženu (*gyne-': Lk 18,29*) i djecu (*tékna: Mt 19,29; Mk 10,29; Lk 18,29*). Svojim je učenicima govorio o *eunuchia* kao o potpuno novom stanju shvaćenom ne kao ponižavanje ili preziran stav prema ženama, već kao poseban dar kojeg Bog daje onima koji su na to pozvani.

To podsjeća na poznati *logion: Ne shvaćaju toga svi, nego samo oni kojima je dano* (Mt 19,11). S jezične točke gledišta, izričaj *kojima je dano (dédotai)* ekvivalentan je teološkom pasivu i znači *onima kojima je Bog dao*. Samo oni koji razumiju otajstva kraljevstva koje je Krist navijestio, mogu shvatiti ovaj dar. To zahtijeva dobrovoljan, slobodan izbor i motivaciju teološkog i eshatološkog poretka *poradi kraljevstva nebeskoga* (Mt 19,12).

Celibat je tako predstavljen kao slobodan izbor koji se odvija u relacijskom prostoru tijela. Ovim izborom osoba odgovara Božjoj ljubavi koja poziva i otkriva se u Kristovu licu.¹⁷ To nije bi-

¹⁷ »Kristove riječi (Mt 19,11-12) potječu iz cjelovitog realizma čovjekove situacije i istim ga realizmom vode dalje, prema pozivu. Na nov način, ostajući po svojoj naravi „dvostruko“ biće (kao muškarac usmjeren prema

jeg od odnosa, niti je plod nadljudskog napora, već dar dinamizma preobrazbe odnosa koji upućuje na način života koji je Isus započeo: evanđeosko bratstvo, temelj pomirenog čovječanstva i *koinonía* na kojoj se temelji život Crkve.¹⁸

Proglas kraljevstva razotkriva učenicima novi eshatološki poredak u kojem sve ostalo dolazi na drugo mjesto (usp. Mt 10,37; Lk 14,26; Mt 19,27-29; Mk 10,28-30; Lk 18,29). Upućivanje na eshatološko stanje onih koji su uskrsnuli od mrtvih (usp. Mt 22,23-33, Mk 12,18-27 i Lk 20,27-40) pokazuje kako su odabirom celibata i djevičanstva poradi Krista i evanđelja učenici već – na simbolički anticipirajući način – u stvarnosti kraljevstva.¹⁹

ženi i kao žena usmjerena prema muškarcu) u samoći koja ne prestaje biti osobna dimenzija te dvostrukosti može otkriti još potpuniji oblik intersubjektivnog zajedništva s drugima. Ovo usmjerenje poziva, na eksplicitan način, objašnjava izričaj „radi kraljevstva nebeskog“. Zapravo, ostvarenje ovoga kraljevstva treba biti na liniji vjerodostojnog razvoja Božje slike i prilike, u njegovu trojstvenom značaju koje je upravo „u zajedništvu“. Odabirući uzdržljivost zbog kraljevstva nebeskog čovjek je svjestan da se na taj način može ispuniti „drukčije“ i, u određenom smislu, „više“ negoli u braku, postajući „iskreni dar za druge“.« (IVAN PAVAO II., *Audijencija* (7. IV. 1982.)).

¹⁸ »Uzdržljivost „zbog kraljevstva nebeskog“, odabir doživotnog djevičanstva ili celibata, u iskustvu učenika i Kristovih sljedbenika postaje poseban čin odgovora na ljubav božanskog Zaručnika. Stoga je stekla značenje zaručničke ljubavi, odnosno zaručničkog sebedarja, kako bi se na poseban način odgovorilo na zaručničku ljubav Otkupitelja; sebedarje, shvaćeno kao odricanje, ali učinjeno prije svega zbog ljubavi.« (IVAN PAVAO II., *Audijencija* (28. IV. 1982.)).

¹⁹ »Ljudsko biće, muško ili žensko (...) slobodnom voljom bira uzdržljivost „radi kraljevstva nebeskog“ (...) ukazujući na (...) eshatološko „djevičanstvo“ uskrslag čovjeka – u kojem će se otkriti apsolutno i vječno značenje proslavljenog tijela u sjedinjenju s Bogom gledanjem „licem u lice“; i proslavljenog čovjeka – jedinstvom savršene intersubjektivnosti koja će sve „svjedoke drugog svijeta“, muškarce i žene, ujediniti u otajstvu zajedništva svetih. Zemaljska uzdržljivost „radi kraljevstva nebeskog“ nesumnjivo je znak koji ukazuje na tu istinu i na tu stvarnost. To je znak da tijelo, čiji

16. Pišući Korinćanima Pavao stavlja brak uz bok djevičanstvu, predstavljajući ga ne kao zapovijed, nego kao *savjet* (1 Kor 7,25), osobni poziv od Boga ili *karizmu* (usp. 1 Kor 7,7). Objašnjava ga kao životno stanje koje omogućuje veću privrženost Gospodinu (usp. 1 Kor 7,32-35), svjedočenje da kršćani ne pripadaju ovom svijetu, znak Crkve koja teži svom konačnom cilju i anticipaciju stanja uskrsnuća (usp. 1 Kor 7,29.31). Naglasak nije na tjelesnom stanju, već na posvemašnjoj privrženosti Kristu i služenju kraljevstvu. U tom je smislu sama zajednica, u Pavlovim očima, *djeвица* koju je on kao otac zaručio s Kristom kako bi, čuvajući cjelovitu vjeru predanu apostolskim propovijedanjem, mogla sve svoje snage i zalaganje usmjeriti njemu (usp. 2 Kor 11,2-4).

U nebeskom su Jeruzalemu svi izabrani nazvani *djevicama* (usp. Otk 14,4) kako bi se izrazila njihova vjernost savezu i njihova neokaljanost idolima. U *Knjizi otkrivenja* djevičanstvo se pojavljuje kao znak raspoznavanja pripadnosti nebeskom gradu, zaručnici Jaganjčevoj (usp. Otk 21,2.9).

Isus, posvećena osoba *par excellence*, živi svoju posvetu, ne u smislu odvojenosti od profanog ili nečistog obdržavajući zakonske propise, već prihvaćajući tijelo koje mu je Otac dao i darujući sebe na križu. Njegovo je tijelo zapravo mjesto i djelotvorni znak njegova posvećenja Očevu planu (usp. Heb 10,5-10). Tako će biti i za sve one koji hode putem celibata ili djevičanstva: tijelo postaje riječ koja objavljuje njihovu potpunu pripadnost Gospodinu i radosno služenje braći i sestrama.

---

kraj nije smrt, teži proslavljenju i već je stoga, rekao bih, među ljudima svjedok koji anticipira buduće uskrsnuće. Taj karizmatički znak *drugog svijeta* izražava snagu i najautentičniju dinamiku otajstva „otkupljenja tijela“: otajstvo koje je Krist upisao u zemaljsku povijest čovjeka i duboko je ukorijenio u tu povijest. Tako uzdržljivost „radi kraljevstva nebeskog“ nosi prije svega otisak sličnosti Kristu koji je u svom djelu otkupljenja sâm učinio isti izbor „radi kraljevstva nebeskog“.« (IVAN PAVAO II., *Audijencija* (24. III. 1982.)).

17. Kršćansko djevičanstvo tako postoji u svijetu kao jasan znak budućeg kraljevstva jer njegova prisutnost razotkriva relativnost materijalnih dobara i prolaznost svijeta. U tom smislu, poput celibata proroka Jeremije, kršćansko djevičanstvo predviđa skori svršetak, ali zbog zaručničke povezanosti s Kristom, objavljuje i početak budućeg svijeta, novoga svijeta po Duhu. Ovaj znak, kako se pojavljuje u biblijskoj viziji, nije neka konvencionalna referenca ili blijeda slika daleke stvarnosti, već početno očitovanje same stvarnosti. Iako je skrivena, buduća stvarnost je ipak u znaku sadržana.

Posvećeno djevičanstvo stoga je smješteno u obzor zaručništva koje nije teogamno (brak s božanstvom), već teologalno, odnosno krsno jer se tiče Kristove zaručničke ljubavi prema Crkvi (usp. Ef 5,25-26). To je nadnaravna spasonosna stvarnost, koja se ne može objasniti logikom ljudskog razuma, već vjerom jer – kako Sveto pismo podsjeća – *suprug ti je tvoj Stvoritelj* (Iz 54,5). To je jedno od velikih djela nove stvarnosti koja je započela Kristovim pashalnim misterijem i izlivanjem Duha, iskustvo teško razumljivo *tjelesnom* čovjeku, a shvatljivo samo onima koji se daju poučavati od Duha Božjega (usp. 1 Kor 2,12-13).

Karizma i poziv

18. Žene kojima Duh nadahnjuje karizmu djevičanstva (usp. Mt 19,11-12) primaju milost posebnog poziva kojim ih Bog Otac privlači u srce svadbenog saveza (usp. Otk 19,7-9) kojeg je, u svo- me vječnom planu ljubavi, želio uspostaviti s čovječanstvom, a koji se ispunjava u utjelovljenju i u Kristovu pashalnom misteriju.

To je *veliko otajstvo* (Ef 5,32) ostvareno u Crkvi, Zaručnici za koju se Krist predao kako bi je učinio svetom i bez mane (Ef 5,25-27), sakramentom zajedništva Boga s ljudima.²⁰ Iz ovog svadbe-

²⁰ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Lumen gentium*. *Dogmatska konstitucija o Crkvi* (21. XI. 1964.), br. 1. (dalje: LG).

nog otajstva u koje su uronjeni svi krštenici, kršćanski supružnici dobivaju milost sakramenta koji ih jača u njihovu sjedinjenju (usp. Ef 5,28-29).

Zbog svoga posebnog poziva, žene koje primaju djevičansku posvetu u Crkvi također crpe iz ovog otajstva. Iz ljubavi prema Kristu, nadasve ljubljenom, one se odriču iskustva svjetovne ženidbe kako bi se s njim sjedinile zaručničkim vezom, te u djevičanstvu iskusile i svjedočile (usp. 1 Kor 7,34) plodnost tog zajedništva, anticipirajući stvarnost konačnog zajedništva s Bogom na koje je pozvano cijelo čovječanstvo (usp. Lk 20,34-36).

***Propositum*, posveta i životni stalež**

19. Ta je duhovna stvarnost označena i ostvarena u liturgijskom slavlju *consecratio virginum* u kojem Crkva moli za djevice Božju milost i izlijevanje Duha Svetoga.²¹

Za vrijeme obreda žene koje će biti posvećene izražavaju *santum propositum*. To je čvrsta i konačna odluka ustrajati cijeli život u savršenoj čistoći, u služenju Bogu i Crkvi, nasljedujući Krista po evanđelju, kako bi dale svijetu živo svjedočanstvo ljubavi i kako bi bile jasan znak budućeg kraljevstva.²²

Propositum onih koje se posvećuju Crkva prihvaća i potvrđuje svečanom molitvom biskupa koji zaziva nad njima blagoslov po kojem se uspostavlja zaručnički vez s Kristom i posvećuje ih se Bogu pod novim imenom.²³

Na taj način te djevice postaju posvećene osobe, uzvišeni znak ljubavi Crkve prema Kristu i eshatološka slika nebeske zaručnice i budućeg života.²⁴ Njihova isključiva pripadnost Kristu, potvrđe-

²¹ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 1; KKC, br. 1667-1672; *Zakonik kanonskog prava* (25. I. 1983.), kan. 1166-1169. (dalje: ZKP).

²² Usp. OCV, br. 17. i 22-23.

²³ Usp. *Isto*, 16, 24.; OCV, *Praenotanda*, br. 1.

²⁴ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 1.

na zaručničkim vezom, hrani u njima budno iščekivanje povratka slavnog zaručnika (usp. Mt 25,1-13), povezuje ih na osobit način s njegovom otkupiteljskom žrtvom i posvećuje ih izgradnji Crkve i njezinu poslanju u svijetu (usp. Kol 1,24).

20. Narav Crkve odražava se u životu posvećenih djevica, nadahnutih ljubavlju u kontemplaciji i djelovanju. Svaki je učenik ujedno i misionar; čezne za eshatološkim ispunjenjem, ali istodobno dijeli radost i nadu, žalost i tjeskobu ljudi svoga vremena²⁵, osobito najkrhkih i najsiromašnijih; uronjen u otajstvo božanske transcendencije i utjelovljen u povijest naroda.

Iz tog razloga posveta uspostavlja poseban odnos zajedništva s mjesnom i sveopćom Crkvom.²⁶ To je definirano izrazitom povezanošću koja određuje stjecanje novog životnog staleža i primanje u *Ordo virginum*.²⁷

Institucionalna struktura i pastoralna skrb za ovaj oblik života zahtijeva stoga službu dijecezanskog biskupa ili u partikularnoj Crkvi izjednačenoj s biskupijom²⁸ službu pastira koji predsjedava, u zajedništvu s Petrovim nasljednikom.

Obilježja duhovnosti

21. Poziv djevica posvećenih u *Ordo virginum*, kao i svaki kršćanski poziv, iskustvo je dijaloga između božanske milosti i ljudske slobode. Djevičinoj posveti prethodi, podupire ju i vodi do ispunjenja slobodna, besplatna Božja inicijativa, na temelju krsnog poziva i unutar plodnog bratskog okvira crkvenih odnosa.²⁹ To se, dakle, može razumjeti samo s polazišta temeljnog jedinstva

²⁵ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Gaudium et spes. Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu* (7. XII. 1965.), br. 1.

²⁶ Usp. VC, br. 7 i 42.

²⁷ Usp. ZKP, kan. 604.

²⁸ Usp. ZKP, kan. 368 i 381 § 2.

²⁹ Usp. VC, br. 14.

Božjeg naroda, proizašlog iz jednoga Duha i utemeljenog na apostolima, blistavog u raznolikosti karizmi i službi, koje se nadopunjuju i pridonose poslanju Crkve (usp. Rim 12,4-5).

22. Kao i u drevnoj crkvenoj tradiciji, obilježja duhovnosti posvećenih djevica koje pripadaju *Ordo virginum* proizlaze iz ukorijenjenosti u mjesnoj Crkvi okupljenoj oko biskupa kao pastira, a ocrtavaju se osobito u obredu posvete u kojem se djevicama za uzor stavlja Crkva: djevica – zbog očuvanja cjelovitosti vjere, zaručnica – zbog neraskidivog sjedinjenja s Kristom i majka – zbog mnoštva djece rođene za život milosti.³⁰

Djevičanstvo, zaručništvo i majčinstvo³¹ tri su perspektive koje opisuju duhovno iskustvo posvećenih djevica. Te se perspektive ne odnose na suprotstavljene ili združene karakteristike, već na duhovnu dinamiku kojom vrednuju jedna drugu. Upisane su u temeljne koordinate života krštenika po kojima su posvećene djevice kćeri Crkve i sestre povezane bratskim vezom sa svim muškarcima i ženama.

23. Djevičanstvo posvećenih žena ima svoj temelj i značenje u vjeri Crkve. Ono se živi u Kristovu svjetlu i iz ljubavi prema njemu, bez ograničenja i kompromisa, a odnosi se na cjelovito prihvaćanje trinitarne objave koja se u njemu u potpunosti ispunila.³² U

³⁰ Usp. OCV, br. 16.

³¹ Usp. IVAN PAVAO II., *Mulieris dignitatem. Apostolsko pismo o pozivu i dostojanstvu žene prigodom Marijanske godine* (15. VIII. 1988.), br. 17-20. (dalje: MD).

³² »Čistoća neoženjenih i djevica, kao očitovanje posvećenja Bogu s *nepodijeljenim srcem* (usp. I Kor 7,32-34), odraz je *bezgranične ljubavi* koja povezuje tri božanske Osobe u tajanstvenoj dubini trinitarnoga života.« (VC, br. 21.) »Cjelovitost vjere također je vezana uz sliku Crkve kao djevice, uz njezinu vjernost Kristu svojem Zaručniku; naškoditi vjeri isto je što i nanijeti štetu zajedništvu s Gospodinom.« (FRANJO, *Lumen fidei. Enciklika vrhovnog svećenika Franje biskupima, prezbiterima i đakonima, posvećenim osobama i svim vjernicima laicima o vjeri* (29. VI. 2013.), br. 48.).

posvećenom djevičanstvu žena izražava svoje potpuno povjerenje u Gospodina Isusa koje ju dodiruje u srcu njezine ljudskosti, u njezinoj izvornoj samoći, upravo tamo gdje je neizbrisivo utisnuta slika i prilika Božja i gdje, unatoč bilo kojem padu i rani grijeha, život može ponovno biti obnovljen u skladu s Duhom. Karizma djevičanstva, koju je žena prihvatila, a Crkva posvetom potvrdila, dar je koji proizlazi od Oca, posredstvom Sina, u Duhu. Taj dar štiti, pročišćava, iscjeljuje i uzdiže sposobnost osobe da ljubi, vraćajući u jedinstvo svaki djelić njezine povijesti i različite dimenzije njezine ljudskosti – duh, dušu i tijelo – kako bi mogla odgovoriti na ovu milost nepodijeljenim, slobodnim i radosnim predanjem cijelog svog bića.

24. Kršćansko je djevičanstvo izraz intimnog, isključivog i nerazrješivog zaručničkog sjedinjenja s božanskim Zaručnikom koji se bez pridržaja i zauvijek predao čovječanstvu, stječući tako sveti narod, Crkvu. Upisano u ljudsko stvorenje kao sposobnost življenja u zajedništvu unutar različitosti između muškarca i žene, za posvećene djevice zaručničko iskustvo jest iskustvo transcendenције i iznenađujuće Božje poniznosti. Posveta se ostvaruje savezom saveza i vjernosti koji djevicu sjedinjuju s Gospodinom u mističnom braku, produbljujući i proširujući njezino suobličavanje njegovim mislima i čežnji za ljubavlju.

25. Zaručničko sjedinjenje tako otkriva svoju plodnu sposobnost, u kojoj se očituje obilje božanske milosti.³³ Nasljedujući Crkvu čije su kćeri, posvećene se djevice otvaraju daru duhovnog majčinstva, postajući suradnice Duha. Duhovno je majčinstvo dar plodne i gostoljubive nutrine koja je u odnosu prema drugima

---

³³ »Zaručničku ljubav obilježava spremnost zauzeti se za svakoga koji živi u njezinoj okolini. U braku se ta spremnost, premda otvorena za sve, napose očituje u ljubavi roditelja prema djeci. U djevičanstvu je ta spremnost otvorena za sve ljude koje obuhvaća ljubav Krista Zaručnika.« (MD, br. 21.)

brižna i hrabra čuvarica ljudskog dostojanstva. To je odgojna mudrost koja nastoji stvoriti prikladne uvjete za susret s Bogom; ona potiče i prati hod stazama Duha.

26. Najdivnije i najskladnije jedinstvo djevičanstva, zaručništva i majčinstva ostvareno je u osobi Djevice Marije³⁴, prvini čovječanstva obnovljenog u Kristu. Ona je savršena ikona Crkve – otajstva zajedništva, žena u kojoj je već ostvarena slava na koju je pozvano cijelo čovječanstvo i »majka živoga evanđelja«³⁵. U *Kecharitoméne* – ona koja je milosti puna (usp. Lk 1,28) – Crkva je uvijek prepoznavala *Virgo virginum*, nenadmašiv prototip posvećenog djevičanstva.³⁶ Marija je majka, sestra i učiteljica posvećenih djevoja. U njoj posvećene djevice nalaze uzor stavova srca: u slušanju i vršenju riječi Božje (usp. Lk 8,21); u aktivnom traženju njegove volje; napredujući na hodočasničkom putu vjere (usp. Iv 2,1-5)³⁷ »prema služenju i plodnosti«³⁸; u potpunoj i besplatnoj raspoloživosti za ostvarivanje Božjega plana, u kontemplaciji »Božjeg misterija u svijetu, u povijesti i u svakodnevnom životu svakog pojedinca i svih ljudi«³⁹; u djevičanskom majčinstvu (usp. Lk 1,38); u spremnosti biti »žena moliteljica i radnica u Nazaretu (...) naša Pomoćnica koja „usta... i pohiti“ (Lk 1,39)«⁴⁰; u stajanju podno križa nadajući se protiv svake nade (usp. Iv 19,25) i u brizi za novorođenu Crkvu (usp. Dj 1,14).

³⁴ Usp. LG, br. 52-69.

³⁵ FRANJO, *Evangelii gaudium. Apostolska pobudnica o naviještanju Evanđelja u današnjem svijetu* (24. XI. 2013.), br. 287. (dalje: EG).

³⁶ Usp. AMBROZIJE, *De virginibus*, II, 3, 19, PL 16, 211.

³⁷ Usp. IVAN PAVAO II., *Redemptoris Mater. Enciklika o Blaženoj Djevici Mariji u životu Crkve na putu* (25. III. 1987.), br. 6.

³⁸ EG, br. 287.

³⁹ *Isto*, br. 288.

⁴⁰ *Isto*.

Oblik života

Nasljedovanje evanđelja i osobne karizme

27. Posvećene djevice u evanđelju nalaze nepresušni izvor radošti, smisao života, smjer puta i temeljno pravilo.⁴¹ Krenuvši putem nasljedovanja Krista, one prihvaćaju njegov čist, siromašan i poslušan način života⁴² te se posvećuju molitvi, pokori, djelima milosrđa i apostolatu, svaka prema svojim karizmama.⁴³

Poziv na djevičanstvo u okviru *Ordo virginum* usklađen je s karizmama koje daju konkretan oblik svjedočanstvu i crkvenom služanju svake posvećene djevice.⁴⁴ Tako u nutрини posvećenih djeвица sazrijevaju različite senzibilnosti, duhovne intuicije, planovi i načini života, sve do cjelovitog i potpunog predanja Gospodinu.⁴⁵

⁴¹ Usp. *Isto*, br. 1.

⁴² Usp. BENEDIKT XVI., *Posvećeno djevičanstvo u svijetu*, br. 5.; VC, br. 18.

⁴³ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 2.

⁴⁴ »Karizmatске darove (...) Duh Sveti slobodno dijeli da sakramentalna milost donese plod u kršćanskom životu na različite načine i na svim razinama. Budući da su te karizme „osobito prilagođene potrebama Crkve i korisne“, po njihovu mnogovrsnom bogatstvu, Božji narod može živjeti u punini evangelizacijsko poslanje, razabirući znakove vremena i tumačeći ih u svjetlu evanđelja. Karizmatски darovi, naime, osposobljavaju vjernike da, u punoj slobodi i na način koji odgovara pojedinom vremenu, odgovore na dar spasenja. Tako oni sami postaju dar ljubavi za druge i vjerodostojno svjedočanstvo evanđelja pred svim ljudima.« (KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, *Iuvenescit Ecclesia. Pismo biskupima Katoličke crkve o odnosu između hijerarhijskih i karizmatских darova za život i poslanje Crkve* (15. V. 2016.), br. 15. (dalje: IE)).

⁴⁵ »Među vama postoje različiti pristupi i različiti načini življenja dara posvećenog djevičanstva (...). Pozivam vas da nadidete izvanjske pojavnosti, doživljavajući otajstvo Božje nježnosti koje svaka od vas nosi u sebi i prepoznajući se kao sestre, čak i u svojoj različitosti.« (BENEDIKT XVI., *Posvećeno djevičanstvo u svijetu*, br. 5.).

28. Kako bi se osobne karizme mogle prepoznati, prihvatiti i živjeti u svojoj vjerodostojnosti, Crkva prati i podržava posvećene djevice u trajnom nastojanju poniznog razlučivanja kako bi otkrile što je volja Božja za njihov život (usp. Rim 12,2). Potrebno je stoga pronicavo i s evanđeoskom mudrošću tumačiti duhovno iskustvo svake posvećene djevice, imajući na umu njezinu životnu povijest te crkveni i društveni kontekst u kojem živi.

Posvećene djevice ne bi smjele previdjeti duhovnu pratnju koju Crkva preporučuje kao pomoć u procesu razlučivanja.⁴⁶ Dijalog u iskrenosti, raspoloživosti i zrelosti, vođen s osobom razboritom i iskusnom u duhovnoj pratnji, pruža dragocjene mogućnosti produbljivanja, vrednovanja, potvrđivanja i predlaganja prikladnih načina za spremniji odgovor Gospodinu koji poziva na svetost.

Nastavljajući put razlučivanja poziva koji je doveo do pripuštanja posveti, posvećene se djevice u duhu sinovske poslušnosti savjetuju s dijecezanskim biskupom glede smjernica o važnijim aspektima svog životnog pravila i s njim potvrđuju svoje odluke.⁴⁷

Molitva i asketski put

29. Za posvećene djevice molitva je potreba ljubavi kako bi mogle »kontemplirati ljepotu onoga koji ih ljubi«⁴⁸, zajedništvo s Ljubljenim i sa svijetom kojem su poslone.

Stoga, one ljube kontemplativnu tišinu⁴⁹ koja stvara prikladne uvjete za slušanje riječi Božje i za razgovor sa Zaručnikom 'od srca

⁴⁶ »Za napredovanje u evanđeoskom hodu vrlo je korisno, osobito u razdoblju formacije i u određenim trenucima života, pouzdano i ponizno utjecanje *duhovnomu vodstvu*, zahvaljujući kojemu se osobi pomaže da velikodušno odgovori na pobude Duha i da se odlučno usmjeri prema svetosti.« (VC, br. 95.).

⁴⁷ Usp. BENEDIKT XVI., *Posvećeno djevičanstvo u svijetu*, br. 4-5.

⁴⁸ AUGUSTIN, *De sancta virginitate*, 54, PL 40, 428.

⁴⁹ »Velika patristička tradicija poučava nas da su otajstva Kristova vezana uz šutnju i samo u njoj Riječ može naći prebivalište u nama, kao što se

k Srcu. Želeći produbiti svoje shvaćanje Boga i dijaloga molitve, upoznaju biblijsku objavu, prije svega uz pomoć *lectio divina* i dubljim proučavanjem Svetog pisma.⁵⁰

30. U liturgiji prepoznaju izvor teološkog života, zajedništva i poslanja Crkve. Svoju duhovnost oblikuju slavljenjem sakramenata i liturgijom časova, prateći ciklus liturgijske godine. Na taj će način ostale molitve, asketski put i njihova cijela egzistencija zadobiti jedinstvo i usmjerenje.

31. Za posvećene djevice liturgijska je godina odgojni put kojim putuju zajedno s drugima prema susretu s Kristom Zaručnikom. Stoga imaju povjerenje u učenje Crkve koja ih vodi dubljem razumijevanju, slavljenju i usvajanju Kristovih otajstava.

32. Posvećene djevice u središte svog postojanja stavljaju euharistiju, sakrament zaručничkog saveza iz kojeg proizlazi milost njihova posvećenja.⁵¹ Pozvane živjeti u prisnosti s Gospodinom, poistovjećujući se s njim i suobličavajući se njemu, u slavlju euharistije, po mogućnosti svakodnevno, one primaju kruh života sa stola riječi Božje i Tijela Kristova.⁵²

---

dogodilo u Mariji.« (BENEDIKT XVI., *Verbum Domini. Postsinodalna apostolska pobudnica svetoga oca Benedikta XVI. biskupima, svećenicima, posvećenim osobama i vjernicima laicima o Riječi Božjoj u životu i u poslanju Crkve* (30. IX. 2010.), br. 66.).

⁵⁰ »Nepoznavanje Pisama nepoznavanje je Krista.« (JERONIM, *Commentarii in Isaiam, Prologus*, CCL 73, 1, PL 24, 17.).

⁵¹ »[Euharistija] je sakrament Zaručnika i Zaručnice. Euharistija prisutnošću i ostvarivanjem na sakramentalni način obnavlja Kristovo otkupljenje, koji je Crkvu „stvorio“ kao svoje tijelo. S tim „tijelom“ je Krist povezan kao zaručnik sa zaručnicom.« (MD, br. 26.).

⁵² »Tu se može u punini ostvariti *prisnost* s Kristom, *poistovjećivanje* s njim, *posvemašnje suobličjenje* s njim, na što su posvećene osobe pozvane po pozivu.« (PKK, br. 26.).

U molitvi klanjanja euharistijskom Tijelu Gospodinovu, posvećene djevice također očituju ljubav Crkve Zaručnice prema euharistiji. Iz klanjanja crpe djelatnu ljubav prema članovima njezina mističnog tijela.

33. Učestalo slavlje sakramenta pomirenja »omogućuje (...) izravan doticaj s veličinom Božjega milosrđa. To [je] (...) izvor pravoga duševnog mira«⁵³ koji ih vraća jedinoj Ljubavi njihova života. Obraćajući se s povjerenjem službi Crkve, slaveći i hvaleći Božju providonosnu i iscjeljujuću ljubav, one spoznaju svoje vlastite padove, obnavljaju isповijest vjere u Božje milosrđe i kušaju radost oprostjenja, što daje novu snagu za put obraćenja i vjernosti Gospodinu.⁵⁴

34. Svakodnevnom vjernošću u molitvi Božanskog časoslova koju su primile na dar i preuzele je kao obvezu u obredu posvete, u vrijeme puštaju spomen spasenja i dopuštaju preobilju pashalnog misterija teći i razlijevati se kroz svaki sat njihova života. Slaveći liturgiju časova, osobito jutarnje i večernje hvale,⁵⁵ posvećene djevice usvajaju Kristove osjećaje i dopuštaju im da odzvanjaju u njima. Ujedinjuju svoje glasove s glasom cijele Crkve, upućujući Ocu često nesvjesne vapaje koji se uzdižu od čovječanstva i od svega stvorenja.

35. Kako bi produbile i obnovile svoj odnos s Gospodinom Isusom, imaju određeno vrijeme za duhovne obnove i za duhovne vježbe. Koriste molitvene oblike i metode koje pripadaju crkvenoj tradiciji, uključujući pobožne prakse i druge izraze pučke pobožnosti.

⁵³ FRANJO, *Misericordiae vultus. Bula najave izvanrednoga jubileja milosrđa* (11. IV. 2015.), br. 17.

⁵⁴ »Slaviti sakrament pomirenja znači biti obavijen toplim zagrljajem: zagrljajem Očeva beskrajnog milosrđa.« (FRANJO, *Audijencija* (19. II. 2014.)).

⁵⁵ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 2.

Gaje pobožnost punu ljubavi i sinovskog povjerenja prema Djevici Mariji. Ona je »učiteljica djevičanstva«⁵⁶, uzor i zaštitnica svakog posvećenog života⁵⁷ od koje svakodnevno uče veličati Gospodina.

36. Potaknute željom odgovoriti na ljubav Zaručnika ljubavlju koja raste u čistoći i velikodušnosti, one crpe iz molitve nadahnuće za svoje izbore. Vježbaju se u trajnoj budnosti nad svojim ponašanjem i stavovima, mirno prihvaćajući žrtve koje im svakodnevni život donosi. Bore se protiv iskušenja, misli, prijedloga i putova koji vode zlu. Uče se u poniznosti primati bratsku opomenu.

Posvećene djevice prihvaćaju pokorničke vježbe koje preporučuje Crkva i, u dogovoru sa svojim duhovnikom, svaka od njih odabire asketske vježbe⁵⁸ koje joj pomažu rasti u slobodi i evanđeoskim krepostima. Odabir se vrši u stavu razlučivanja i obraćenja⁵⁹ koje traje cijeli život.⁶⁰

⁵⁶ AMBROZIJE, *De institutione virginis*, 6, 46, PL 16, 320.

⁵⁷ Usp. ZKP, kan. 663 § 4.

⁵⁸ »Askeza je, budući da pomaže da se svladaju i isprave težnje ljudske naravi ranjene grijehom, uistinu neophodno potrebna posvećenoj osobi kako bi ostala vjerna vlastitom zvanju i slijedila Isusa na Križnom putu.« (VC, br. 38.).

⁵⁹ »Zvanje posvećenih osoba da prije svega traže Božje kraljevstvo jest, prije svega drugoga, poziv na potpuno obraćenje, u samoodricanju, da bi se živjelo potpuno Gospodinu, kako bi Bog bio sve u svima. Pozvane da razmatraju i svjedoče preobraženo Kristovo lice, posvećene su osobe pozvane i na »preobraženu« egzistenciju.« (VC, br. 35.).

⁶⁰ »To je, dakle, pravilo obraćenja: kloniti se zla i učiti činiti dobro. Obraćanje je put. To je put koji zahtijeva hrabrost kloniti se zla i poniznost učiti činiti dobro. A prije svega, to zahtijeva konkretna djela.« (FRANJO, *Učiti činiti dobro. Jutarnja meditacija u kapeli Domus Sanctae Marthae* (14. III. 2017.)).

Način života, osobni odnosi i služenje

37. Obilježje ovog oblika života jest uključivanje posvećenih djevoja u mjesnu Crkvu, a time i u određeni kulturni i društveni kontekst. Posveta ih čuva za Boga bez udaljavanja od okoline u kojoj žive i u kojoj su pozvane dati osobno svjedočanstvo.⁶¹

One mogu živjeti same, sa svojom obitelji, zajedno s drugim posvećenim djevicama ili u drugim životnim okolnostima koje pomažu ispunjenju njihova poziva. Prihode svoga rada i osobna sredstva koriste za vlastito uzdržavanje.

38. Želeći odražavati dostojanstvo i ljepotu svoga poziva u skladu s običajima ljudi svoga vremena, način odijevanja posvećenih djevoja slijedi mjesne običaje, povezujući dostojanstvo i izraz vlastite osobnosti s vrlinom čednosti, u skladu sa zahtjevima njihove društvene situacije.⁶²

Osim zbog posebnih opravdanih razloga, one nose prsten koji im je dan tijekom obreda posvete kao znak svoga zaručничkog saveza s Kristom Gospodinom.

U mjestima gdje udane kršćanske žene obično ne pokrivaju glavu velom, posvećene djevice uglavnom ne nose veo kao svoj uobičajen odjevni predmet iako su ga možda primile tijekom obreda posvete; slijede smjernice dijecezanskog biskupa ili biskupske konferencije koji mogu dopustiti nošenje vela u liturgijskim slavljinama ili u drugim situacijama gdje se uporaba ovoga vidljivog znaka potpune posvete služenju Kristu i Crkvi smatra prikladnom, uzimajući u obzir različitosti konteksta i razvoj društveno-kulturnih prilika.

⁶¹ Usp. BENEDIKT XVI., *Posvećeno djevičanstvo u svijetu*, br. 4-5.

⁶² Usp. FRANJO, *Laudato si'*. *Enciklika o brizi za zajednički dom* (24. V. 2015.), br. 222-227. (dalje: LS).

39. Njihova odanost Crkvi pokazuje se u prosvjetljivanju, blagoslivljanju, oživljavanju, tješenu, liječenju, oslobađanju⁶³, u njihovu žaru za naviještanje evanđelja, za izgrađivanje kršćanske zajednice i za proročko svjedočenje bratskog zajedništva, u prijateljstvu otvorenu svima, u brizi oko duhovnih i materijalnih potreba ljudi svoga vremena, u zalaganju za opće dobro društva.⁶⁴

To posvećene djevice vodi do prepoznavanja konkretnih oblika svoga služenja Crkvi, što se također može izraziti u njihovoj raspoloživosti za preuzimanje pastoralnih službi i zadaća.

U skladu s tim, budući da poznavanje Kristova otajstva omogućuje razumijevanje služenja Crkvi, važno je da posvećene djevice dostignu zrelost uz pomoć molitve, razmatranja i konkretnog iskustva, u dubokoj i ispravnoj svijesti o vrijednosti služenja, poštujući otajstvenu evanđeosku i eklezijalnu mudrost koja se također izražava u odlukama dijecezanskih biskupa i biskupskih konferencija. Odgajajući se u školi ove mudrosti, one će naučiti prihvaćati kako prijedloge koji proizlaze iz života Crkve koja je otajstvo zajedništva tako i »sve (...) evanđeoske mogućnosti koje su skrivene, ali se već naslućuju i djeluju u stvarima ovoga svijeta«⁶⁵ kako bi uz osviještenost o potrebi služenja prepoznale nove prilike koje odgovaraju djelatnom obilježju njihova velikodušnog sebedarja.

⁶³ Usp. EG, br. 273.

⁶⁴ »Da bismo bili istinski blagovjesnici, trebamo također razviti duhovni osjećaj kako bismo ostali blizu života naroda i otkrili ono što postaje izvor veće radosti. Poslanje je istodobno velika ljubav prema Isusu i velika ljubav prema njegovu narodu. (...) On se želi poslužiti nama da dođe sve bliže svomu ljubljenom narodu. Stavlja nas usred naroda i poziva nas narodu; bez te pripadnosti nije moguće shvatiti naš najdublji identitet.« (EG, br. 268.).

⁶⁵ PAVAO VI., *Evangelii nuntiandi. Apostolski nagovor o evangelizaciji u suvremenom svijetu* (8. XII. 1975.), br. 70.

Osjetljive na pozive iz svoga okruženja i spremne Gospodinu staviti na raspolaganje darove koje su od njega dobile, pozvane su dati vlastiti doprinos obnovi društva u duhu evanđelja. Posvećene djevice prihvaćaju bez naivnosti ili pretjeranog pojednostavljenja odgovornost za razvijanje kulturnih izraza vjere i prihvaćaju sklonost Crkve prema siromašnima, patnicima i marginaliziranim.⁶⁶

40. Svjesne ovih odgovornosti, izabiru zanimanja u skladu sa svojim sposobnostima, sklonostima i mogućnostima. To prepoznaju kao praktičan način svjedočenja kako Bog poziva ljude na suradnju u njegovu djelu stvaranja i otkupljenja da bi intimnije sudjelovali u ljubavi kojom on k sebi privlači svijet s cjelokupnom njegovom povijesti.

Po radostima i poteškoćama koje rad sa sobom nosi, posvećene djevice razvijaju svoju sposobnost promišljanja i promicanja osnovnog i najdubljeg značenja ljudskog djelovanja: pridonositi tome da svijet postane gostoljubivim domom za svakoga, otvoren za primanje očitovanja kraljevstva Božjega. Tako one u radu pokušavaju postići onaj »mногоstruki osobni rast [koji uključuje] (...) kreativnost, planiranje budućnosti, razvoj sposobnosti, življenje vrijednota komunikacija s drugima, davanje slave Bogu«⁶⁷. Brinu se za stjecanje i unapređenje svojih profesionalnih kompetencija i suprotstavljanje svemu onome što ponižava i zamagljuje dostojanstvo ljudskoga rada.

⁶⁶ Usp. OCV, br. 16.; IVAN PAVAO II., *Govor sudionicima Međunarodne konferencije Ordo virginum u povodu 25. obljetnice proglašenja obreda*, br. 6.; EG, br. 197-216. »Za Crkvu je opredjeljenje za siromašne prije teološka nego kulturna, sociološka, politička ili filozofska kategorija.« (EG, br. 198.).

⁶⁷ LS, br. 127.

41. Posvećene djevice njeguju osjećaj zahvalnosti za Božje djelo⁶⁸, kontemplaciju ispunjenu slavljenjem, smisao za ljepotu, susrete i odmor⁶⁹, osjetljivost za sve dimenzije osobe.

One uče od Zaručnika, blaga i ponizna srca (usp. Mt 11,29), živjeti u nadi i prepustiti Bogu svoju poodmaklu dob sa svim životnim razdobljima, bolesti, moralne patnje i druge situacije u kojima doživljavaju poteškoće, krhkost i neizvjesnost postojanja.⁷⁰

Do samoga kraja one prigrljuju zaručničku ljubav Raspetoga i Uskrsloga povjeravajući mu se, očitujući čak i u smrti pashalni smisao postojanja.

Svojom posvetom, posvećene djevice podsjećaju sve kako se ishodište, smjer i odredište ljudske povijesti nalaze u svetom Božjem otajstvu, u njegovoj beskrajno providonosnoj i milosrdnoj dobroti i u ljubavi koju on želi dijeliti sa svim stvorenjima.

---

⁶⁸ Usp. *Isto*, 220.

⁶⁹ Usp. *Isto*, 237.

⁷⁰ Usp. IVAN PAVAO II., *Govor sudionicima Međunarodne konferencije Ordo virginum u povodu 25. obljetnice proglašenja obreda*, br. 4.

STRUKTURA *ORDO VIRGINUM* U
MJESNIM CRKVAMA I U OPĆOJ CRKVI

Ukorijenjenost u biskupiji

42. Posvećene djevice pozvane su dopustiti da djelotvorna ljubav zasja u njihovim životima, ljubav koja je princip jedinstva i svetosti cijeloga tijela Crkve. One ostaju u narodu Božjem u kojem već žive i u kojem su razlučivale o pozivu i pripravljale se za svoju posvetu. One su s tom mjesnom Crkvom povezane posebnim vezom ljubavi i uzajamne pripadnosti.

Mjesna je Crkva u svojim različitim sastavnicama pozvana prihvatiti zvanje posvećenih djevica, pratiti ih i podržavati na njihovom putu, prepoznajući u posvećenom djevičanstvu i osobnim karizmama svake posvećene djevice darove za izgradnju zajednice i crkvenog poslanja.

43. Posvećene djevice njeguju osjećaj zahvalnosti za sve darove koje su primile unutar zajedništva svetih i koje nastavljaju primati u mjesnoj Crkvi u kojoj žive: vjera u Gospodina Isusa, posvećeno djevičanstvo, udio u povijesti svetosti utjelovljene u duhovnoj tradiciji i razvijane u odnosu prema kulturi i institucijama ljudske zajednice koja živi na određenom području.

One posvećuju trajnu pozornost učiteljstvu dijecezanskog biskupa i njegove pastirske odluke prihvaćaju odgovorno, razborito i kreativno.

U svoje molitve uključuju potrebe biskupije i osobito biskupove nakane.

Kao darove Duha priznaju svjedočanstva drugih zvanja koja obogaćuju život kršćanske zajednice i cijene mogućnosti međusobne izgradnje te pastoralne, misionarske i karitativne suradnje.⁷¹

Vlastitom ženskom osjetljivošću,⁷² posvećene djevice pružaju svoja iskustva i promišljanja kao dragocjeni doprinos evanđeoskom razlučivanju na koje je kršćanska zajednica pozvana

⁷¹ Usp. ZKP, kan. 680.

⁷² Usp. EG, br. 103-104.

u svakom vremenu. Riječ je o razlučivanju s obzirom na način prisutnosti i djelovanja kršćanske zajednice u određenom društvenom kontekstu.

Zajedništvo i suodgovornost u biskupijskom *Ordo virginum*

44. Pripadnost karizmi *Ordo virginum* podrazumijeva čvrsto zajedništvo između svih posvećenih djevice prisutnih u biskupiji. One se prepoznaju kao sestre s kojima dijele istu posvetu i gorljivu ljubav za razvoj Crkve. Za posvećene djevice, duh zajedništva predstavlja dar čiji se rast obvezuju poticati, jačajući uzajamno poštovanje, cijeneći darove jedni drugih, njegujući prijateljstvo i obraćajući pozornost na potrebe drugih (usp. Rim 12,10.13.15-16). Održavaju molitvenu povezanost sa svojim preminulim sestrama, čuvajući sjećanje na njihovo svjedočanstvo ljubavi i vjernosti Gospodinu.

45. Posvećene djevice aktivno sudjeluju u formativnim inicijativama, u dogovoru s biskupom; surađuju što je više moguće u odgoju aspirantica i kandidatica za *Ordo virginum*.

S obzirom na broj posvećenih djevice i praktične okolnosti, one zajedno s dijecezanskim biskupom utvrđuju oblike biskupijskog udruženja posvećenih djevice kako bi se njegovalo međusobno razumijevanje, promicalo vršenje suodgovornosti u sinodalnom duhu⁷³ i omogućavao kontinuitet i integracija zajedničkih inicijativa, bez uspostavljanja odnosa međusobne hijerarhijske podređenosti.

Tamo gdje postoji oblik biskupijskog udruženja posvećenih djevice, može se također uspostaviti služba ili povjerenstvo za razlučivanje poziva i za formaciju prije posvete, kao i služba ili povjerenstvo za trajnu formaciju.

---

⁷³ »Od Crkve trećeg tisućljeća Bog očekuje put sinodalnosti.« (FRANJO, *Govor u povodu 50. obljetnice ustanove Biskupske sinode* (17. X. 2015.).

Odgovornost dijecezanskog biskupa

46. Dijecezanski je biskup dužan prihvaćati zvanja u *Ordo virginum* kao dar Duha. On će promicati uvjete tako da prisutnost posvećenih djeвица u povjerenj mu Crkvi pridonosi svetosti i poslanju Božjeg naroda.

Nastavljajući drevnu crkvenu tradiciju *Ordo consecrationis virginum* ocrtava ulogu dijecezanskog biskupa, ne samo u njegovoj zadaći svećeničkog davatelja božanske milosti,⁷⁴ već i kao učitelja koji pokazuje i potvrđuje put vjere⁷⁵ te kao pastira koji se s ljubavlju brine za one koji su mu povjereni.⁷⁶

Njegova pastirska briga za *Ordo virginum* zapravo je dio njegove redovite biskupske službe posvećivanja, poučavanja i upravljanja. On ima tu obvezu prema svakoj pojedinoj posvećenoj djevici, prema ženama koje žele posvetiti svoje djevičanstvo i prema *Ordo virginum* kao *coetus* u biskupiji koja mu je povjerena.

47. Budući da je odgovoran za pripuštanje posveti, dijecezanski biskup nadgleda prikupljanje informacija o svakoj kandidatici, utvrđuje načine na koje se provodi formacija i dovršava proces razlučivanja poziva.

Slavljem posvete biskup predstavlja posvećene djevice crkvenoj zajednici kao znak Crkve, Kristove Zaručnice. Budući da je redoviti predvoditelj slavlja posvete dijecezanski biskup,⁷⁷ ona se neće moći slaviti u razdoblju *sede vacante*. Samo u slučaju opravdane potrebe dijecezanski će biskup delegirati izaslanika kako bi se slavlje održalo. Slavljenjem toga obreda, čak i ako je samo za jednu osobu, *Ordo virginum* kao stalež postaje dio mjesne Crkve. Nije potreban nikakav drugi čin od strane biskupa da bi uspostavio *Ordo virginum* u biskupiji koja mu je povjerena.

⁷⁴ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 6.

⁷⁵ Usp. OCV, br. 14. i 16.

⁷⁶ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 5.; OCV, br. 2. i 16.

⁷⁷ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 6.

48. Dijecezanski biskup vrši pastoralnu skrb za posvećene djevice potičući ih da žive u radosnoj vjernosti vlastitom pozivu. Pozoran je prema potrebama duhovnog napretka svake pojedine i osigurava im dostupnost prikladnih sredstava za trajnu formaciju.

Podržava zajedništvo među posvećenim djevicama i osjećaj suodgovornosti za vitalnost njihova eklezijalnog svjedočanstva. Promiče mogućnosti za okupljanja, aktivnosti i zajedničke programe formacije. Na dijecezanskoj razini, uzimajući u obzir određene okolnosti, s posvećenim djevicama dogovara planove glede biskupijskog udruženja posvećenih djevica. Također potiče kontakte i suradnju s posvećenim djevicama u drugim biskupijama.

49. Zajedno s ostalim posvećenim djevicama pažljiv je prema onima koje prolaze kroz razdoblja velikog trpljenja ili izazova povezanih s podmaklom dobi, zdravstvenim poteškoćama ili drugim teškim situacijama.

Uzimajući u obzir mjesne običaje, biskup daje smjernice posvećenim djevicama glede molitve za preminule članice *Ordo virginum* i potiče ih da čuvaju spomen njihova svjedočanstva vjere i ljubavi prema Gospodinu te da sudjeluju u sprovodnom slavlju za preminule sestre i pomognu rodbini i drugim bliskim osobama u pripremama oko ukopa.

50. Čak i ako je dijecezanski biskup imenovao delegata za pastoralnu skrb za *Ordo virginum*, konačna odluka s obzirom na sva važnija pitanja ostaje u biskupovoj nadležnosti: pripuštanje djevice posveti; upis posvećene djevice iz neke druge biskupije u *Ordo virginum* biskupije koja mu je povjerena; oslobađanje od obveza proizašlih iz posvete; otpuštanje iz *Ordo virginum*; davanje smjernica za formaciju prije posvete i za trajnu formaciju; odobravanje smjernica za biskupijsko udruženje *Ordo virginum*; uspostavljanje zakonskih zaklada za pružanje podrške i financijsko upravljanje aktivnostima *Ordo virginum* kao i ovlaštenje za eventualno

traženje civilnog priznanja; priznavanje i odobravanje statuta biskupijskog udruženja posvećenih djevice, kao i ovlaštenje da se eventualno zatraži civilno priznanje.

51. Biskup će dati potrebne upute za upisivanje posvećenih djevice u odgovarajuću knjigu koja će se čuvati u biskupijskoj kuriji i za pažljivo prikupljanje dokumentacije koja se odnosi na *Ordo virginum*. Osobito se treba zabilježiti sljedeće: smrt posvećenih djevice; upisivanje ili privremeno prihvaćanje posvećenih djevice iz drugih biskupija u *Ordo virginum* biskupije koja mu je povjerena; privremeni ili trajni premještaj posvećenih djevice u druge biskupije; prijelaz u ustanovu posvećenog života; davanje oslobođenja od obveza proizašlih iz posvete i otpuštanje iz *Ordo virginum*. Također će se voditi dokumentacija o formativnom programu svake pojedine aspirantice i kandidatice za posvetu.

Suradnja u pastoralnoj skrbi za *Ordo virginum*

52. Imajući u vidu konkretne okolnosti, dijecezanski će biskup procijeniti što je potrebno kako bi *Ordo virginum* imao pastoralnu skrb⁷⁸ u skladu s njegovim vlastitostima.

Biskup može za pastoralnu skrb za *Ordo virginum* imenovati delegata, po mogućnosti iz dijecezanskog prezbiterija, ili izaslanicu, po mogućnosti jednu od posvećenih djevice u biskupiji, definirajući kompetencije i dužnosti koje proizlaze iz imenovanja te određujući u kakvom je odnosu ta služba prema biskupskom vikaru za posvećeni život ondje gdje je prisutan.

Ako je uspostavljeno udruženje posvećenih djevice, biskup će definirati kako se aktivnosti delegata trebaju integrirati na različitim razinama, osobito u odnosu prema povjerenstvima za formaciju prije posvete i za trajnu formaciju.

---

⁷⁸ Usp. AS, br. 104.

53. Slijedom biskupovih smjernica suradnja u pastoralnoj skrbi može uključivati upoznavanje svake aspirantice i kandidatice s ciljem prikupljanja elemenata potrebnih za razlučivanje kod pripuštanja posveti, kao i promicanje formacije prije posvete i trajne formacije, bilo pomažući pri sastavljanju osobnih programa formacije, bilo predlažući zajedničke formativne susrete.

Glede suradnje u pastoralnoj skrbi na izvanjskom području, oni kojima su povjerene ove odgovornosti neće uspostavljati odnos duhovne pratnje s aspiranticama, kandidaticama ili posvećenim djevicama. Njihov osobni dijalog sa svakom pojedinom može biti u službi slušanja, poticanja i vrednovanja. Oni također mogu preporučiti osobi da se obrati dijecezanskom biskupu kako bi joj njegove smjernice ili promišljanja o važnijim aspektima njezina životnog hoda mogli biti od pomoći.

54. Cilj je pastoralne skrbi za *Ordo virginum* pomoći svakoj aspirantici, kandidatici i posvećenoj djevici razvijati darove primljene od Gospodina; promicati zajedništvo među svim posvećenim djevicama i osjećaj suodgovornosti u prihvaćanju legitimnih različitosti; poticati razborito i odgovorno prihvaćanje učiteljstva i pastoralnih odluka dijecezanskog biskupa te promicati *Ordo virginum* u Božjem narodu.

Zajedništvo i suodgovornost posvećenih djeвица različitih biskupija

55. Glede odnosa prema posvećenim djevicama iz drugih biskupija, posvećene djevice njeguju dar zajedništva i predanost poslanju koje proizlazi iz iste posvete.

Ukorijenjenost u mjesnoj Crkvi u skladu je s osjećajem pripadnosti *ordo fidelium* koji ima ista bitna obilježja u cijeloj Katoličkoj crkvi.

Po molitvi jednih za druge, uzajamnom poznavanju te izmjeni iskustava i formativnih aktivnosti, posvećene djevice na različite načine izražavaju svoju suodgovornost za svjedočenje koje su pozvane dati u Crkvi i u svijetu.

Zajedničke aktivnosti, povjerenstva i predstavnik biskupâ

56. U okviru konferencija mjesnih Crkava, u dogovoru s biskupima dotičnih biskupskih konferencija, posvećene djevice mogu organizirati zajedničke susrete, i ako to okolnosti dopuštaju, zajednička povjerenstva. To može olakšati razmjenu iskustava iz života u biskupijama kojima pripadaju, razvoj tema od zajedničkog interesa, prijedlog sadržaja i metoda prikladnih za programe formacije u svakoj formativnoj etapi, predstavljanje korisnih prijedloga i preporuka biskupima kako bi se pomoglo definirati prisutnost *Ordo virginum* u različitom crkvenom i društveno-kulturnom kontekstu te promicati *Ordo virginum* u Božjem narodu.

Zajedničke inicijative i povjerenstva trebaju uvijek poštivati i poboljšavati dijecezansku osnovu ovog oblika života i uključivati posvećene djevice dotičnih biskupija uvažavajući sinodalno obilježje sudjelovanja.

57. Glede pastoralne skrbi za *Ordo virginum*, biskupi okupljeni u biskupskoj konferenciji mogu izraditi zajedničke smjernice za biskupije koje su im povjerene. Mogu također jednom biskupu povjeriti zadaću da na razini biskupske konferencije bude njihov predstavnik za *Ordo virginum*.

Uvažavajući nezamjenjivu ulogu dijecezanskih biskupa u pastoralnoj skrbi za posvećene djevice u biskupijama koje su im povjerene, predstavnik biskupâ očituje zanimanje braće biskupa za ovaj oblik posvećenog života te njihovu brigu i blizinu.

S obzirom na posvećene djevice različitih biskupija, predstavnik biskupâ svoje dužnosti izvršava pazeći da se specifični identitet *Ordo*

virginum na odgovarajući način izrazi u crkvenom i društveno-kulturnom kontekstu dotičnih biskupija. On pažljivo prati zajedničke aktivnosti posvećenih djevice dotičnih biskupija, a ondje gdje je to uspostavljeno, pruža pomoć svoje službe njihovim povjerenstvima.

Odnos prema Apostolskoj Stolici i Tajništvu Ordo virginum

58. Posvećene djevice priznaju službu Petrova nasljednika kao orijentir prema kojem, na razini sveopće Crkve, žive dar zajedništva i suodgovornost pripadnosti istom *ordo fidelium*.

U suradnji s učiteljstvom i djelovanjem dijecezanskih biskupa, i u skladu s vlastitom kompetencijom, Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života u službi je rasta *Ordo virginum* kako bi ovaj oblik posvećenog života mogao biti prepoznat, cijenjen i promican u svom specifičnom identitetu i u crkvenoj strukturi.

59. U Dikasteriju je uspostavljeno Tajništvo *Ordo virginum*. Pod vodstvom prefekta, Tajništvo prikuplja podatke o *Ordo virginum* u različitim zemljama. Također bilježi osvrte koje su biskupi uključili u svoja izvješća predstavljenima na svojim *visitae ad limina*.

Uz to, Tajništvo je referentna točka za inicijative koje se tiču *Ordo virginum*, a koje promiče i podržava Dikasterij.

Tajništvo može koristiti pomoć posvećenih djevice iz različitih dijelova svijeta, biskupskih konferencija i predstavnika biskupa za *Ordo virginum*, ukoliko su imenovani.

Boravak u drugoj biskupiji i premještaj

60. Iako posveta uspostavlja posebnu ukorijenjenost u mjesnoj Crkvi u kojoj se slavi, to ne priječi da, ako je potrebno, posvećene djevice budu trajno ili privremeno premještene u koju drugu mjesnu Crkvu, primjerice radi zaposlenja, obitelji, pastoralnih potreba ili zbog drugih razboritih i opravdanih razloga.

61. Kad posvećena djevica namjerava boraviti dulje razdoblje u biskupiji različitoj od one kojoj pripada, u dogovoru s biskupom biskupije kojoj pripada, može upitati biskupa *ad quem* biskupije da u toj biskupiji sudjeluje u formativnom programu za *Ordo virginum*. Kad ju je biskup biskupije kojoj pripada predstavio biskupu *ad quem* biskupije, potonji će s njom dogovoriti način njezinog sudjelovanja.

62. Ako se posvećena djevica namjerava trajno premjestiti u koju drugu biskupiju, pojasnit će razloge biskupu *a quo* biskupije, a on će joj dati svoje mišljenje o toj namjeri. Ona tada može zatražiti od biskupa *ad quem* biskupije prihvaćanje u *Ordo virginum* te biskupije. Biskup *a quo* biskupije pripremit će za biskupa *ad quem* biskupije izvješće u kojem će navesti razloge za premještaj posvećene djevice i svoje mišljenje o tome. Biskup *ad quem* biskupije o svojoj će odluci informirati dotičnu posvećenu djevicu i biskupa *a quo* biskupije. Ako je odgovor pozitivan, biskup *ad quem* biskupije predstaviti će posvećenu djevicu mjesnoj Crkvi koja mu je povjerena. S posvećenom će djevicom dogovoriti što je potrebno i korisno za njezinu osobnu situaciju. Biskup *ad quem* biskupije može posvećenoj djevici dati i negativan odgovor ili, uz suglasnost biskupa *a quo* biskupije, može joj odrediti probno razdoblje. U tom slučaju, dok održava povezanost s *a quo* biskupijom, posvećena djevica može ipak prenijeti svoje kanonsko prebivalište u *ad quem* biskupiju, poštujući smjernice dogovorene s oba biskupa glede njezine osobne situacije.

63. Osobno ili preko delegata biskup će se pobrinuti na prikladan način obavijestiti posvećene djevice o privremenom ili trajnom premještaju posvećene djevice u drugu biskupiju, kao i o prihvaćanju posvećene djevice od strane druge biskupije.

Zaklade, udruženja i izbor življenja u zajednici

64. Za potporu i financijsko upravljanje aktivnostima *Ordo virginum* dijecezanski biskup može, poštujući građanske propise, osnovati kanonsku zakladu, nesamostalnu ili samostalnu,⁷⁹ a ako je potrebno, može odobriti zahtjev za njezino civilno priznanje.

65. Kako bi što vjernije živjele svoj *propositum* i služile Crkvi sukladno svom staležu, posvećene djevice mogu osnivati udruženja i tražiti od nadležnog crkvenog tijela kanonsko priznavanje statuta i eventualno odobrenje udruženja.⁸⁰

Osnivanje udruženja ili pridruživanje već postojećem udruženju isključivo je slobodan i dobrovoljan izbor svake pojedine posvećene djevice koja odluči prihvatiti njegove ciljeve i statute. Odlazak posvećene djevice iz udruženja ne utječe negativno na njezinu pripadnost *Ordo virginum*.

66. Posvećene djevice, ukoliko žele, mogu živjeti u istoj kući. Taj odgovorni i slobodni izbor posvećenim djevicama pruža mogućnost uzajamne pomoći i izmjene životnih iskustava na duhovnoj, pastoralnoj ili financijskoj razini. Život u zajednici ne proizlazi izravno iz posvete ili iz članstva u udruženju, osim ako ga statuti udruženja propisuju kao konstitutivni element samog udruženja.

Pripadnost *Ordo virginum* i članstvo u drugim crkvenim skupinama

67. Oblik života svojstven *Ordo virginum* poseban je put posvete s karakterističnim duhovnim identitetom koji objedinjuje i usmjerava cjelokupno postojanje osobe. Zadatak je svake posvećene djevice mirno i radosno svjedočiti vlastitu posvetu kako bi postala poticaj i obogaćenje za sve staleže kršćanske zajednice.

---

⁷⁹ Usp. ZKP, kan. 1303 § 1.

⁸⁰ Usp. *Isto*, kan. 604 § 2.

To ne sprječava posvećenu djevicu oslanjati se na raznolikost karizmi i duhovnosti kojima Duh obogaćuje Crkvu i možda pronaći pomoć za izražavanje vlastite karizme djevičanstva u kontekstu određene crkvene skupine i njihove karizme ili duhovnosti (Treći red, udruženje ili pokret).⁸¹

68. Vjerodostojnost takvog duhovnog iskustva treba biti predmet razlučivanja u duhovnoj pratnji i u dijalogu s dijecezanskim biskupom i, ako je imenovan, s delegatom za pastoralnu skrb za *Ordo virginum*. Interesi skupine i sudjelovanje u njezinim aktivnostima ne smiju zasjeniti značaj ukorištenosti u mjesnoj Crkvi koji je sastavni dio posvete življene u *Ordo virginum*.

Posvećena će se djevica pobrinuti za održavanje zajedništva s mjesnom Crkvom kojoj pripada, uz posredovanje dijecezanskog biskupa i sinovsko prihvaćanje njegova učenja i pastoralne skrbi. Ona će također usrdno njegovati odnose zajedništva s ostalim posvećenim djevicama i dat će prioritet formativnim prijedlozima vlastitim *Ordo virginum* pred bilo kojim drugim inicijativama skupine u koju je uključena.

Odvajanje od *Ordo virginum*

Prijelaz u ustanovu posvećenog života ili u družbu apostolskog života

69. Ako posvećena djevica, nakon razlučivanja u molitvi u kontekstu duhovne pratnje i u dijalogu s biskupom, želi ući u ustanovu posvećenog života ili družbu apostolskog života, ona će svoju namjeru u pisanom obliku priopćiti biskupu i priložiti izjavu vrhovne poglavarice ustanove glede kontakata koje je posvećena djevica imala s tom ustanovom ili družbom.⁸²

⁸¹ Usp. IE, br. 16.

⁸² Usp. ZKP, kan. 684 i 685.

Biskup će tu zamolbu proslijediti Svetoj Stolici uz svoja eventualna opažanja o tom pitanju. Prijelaz u ustanovu odvijat će se sukladno odlukama koje je za svaki pojedini slučaj donijela Sveta Stolica.

Napuštanje Ordo virginum

70. Ako posvećena djevica, zbog vrlo ozbiljnih razloga sagledanih u razlučivanju pred Gospodinom, želi biti oslobođena obveza koje proizlaze iz posvete, neka svom dijecezanskom biskupu uputi pisanu zamolbu. Biskup joj treba pružiti odgovarajuću pomoć i dovoljno vremena za razlučivanje. On će je razriješiti obveza tek nakon detaljnog preispitivanja razloga za njezin zahtjev.

Otpuštanje iz Ordo virginum

71. Ako bi se posvećena djevica javno odmetnula od katoličke vjere ili bi sklopila brak, čak i samo civilni, neka biskup prikupi dokaze i proglasi otpuštanje iz *Ordo virginum*, tako da taj čin bude mjerodavan i u pravnom smislu.

72. Ako se posvećenu djevicu optuži za vrlo ozbiljne⁸³ izvanjske prijestupe ili propuste povezane s obvezama koje proizlaze iz njezine posvete, kao što je izazivanje sablazni među Božjim narodom, biskup neka započne proces njezina otpuštanja. Neka je obavijesti o optužbama i prikupljenim dokazima dajući joj priliku obrane.

Ako biskup smatra da njezina obrana ne opravdava ono za što ju se optužuje, a ne postoji drugi način njezina popravka, uspostave pravednosti i popravljanja sablazni, neka je otpusti iz *Ordo virginum*. U dekretu o otpuštanju trebaju se barem sažeto navesti razlozi takve odluke. Dekret ne stupa na snagu dok ga ne potvrdi Sveta Stolica kojoj trebaju biti proslijeđeni svi akti. Dekret neće

⁸³ Usp. ZKP, kan. 695.

biti valjan ako ne ukazuje na pravo posvećene djevice da se žali nadležnom tijelu u roku od deset dana od primitka obavijesti o dekretu. To pravo na žalbu ima suspenzivni učinak.

Evidentiranje i informiranje o odvajanju

73. U svim slučajevima odvajanja posvećene djevice od *Ordo virginum* dijecezanski biskup neka se pobrine da se to zabilježi u knjizi posveta. Neka biskup o tome, osobno ili preko delegata, obavijesti ostale posvećene djevice i nadležnog župnika kako bi se to zabilježilo i u matičnoj knjizi krštenih.

RAZLUČIVANJE POZIVA I FORMACIJA
ZA *ORDO VIRGINUM*

Odgovornost za razlučivanje i formaciju

Put vjere, razlučivanje poziva i formativni programi

74. Po kreposti vjere, krsnoj milosti, karizmi djevičanstva i njezinim osobnim karizmama, žena koja je pozvana posvetiti se u *Ordo virginum* uključena je na put kršćanskog života, nasljedujući Gospodina Isusa. Dinamizam ovoga puta, potaknut Duhom Svetim, zahtijeva njezin aktivan odgovor i njezinu poslušnu suradnju.

Nasljedovanje Gospodina sastoji se u trajnom obraćenju, u sve većoj vjernosti njemu.⁸⁴ To je proces koji uključuje sve dimenzije postojanja, fizičke i afektivne, intelektualne, voljne i duhovne. Zahvaća cijeli život jer »posvećena osoba neće nikada moći smatrati da je potpuno izgradila onoga novoga čovjeka, koji doživljava u sebi, u svakoj životnoj prigodi, Kristove osjećaje«⁸⁵.

75. Milost posvete u *Ordo virginum* definira i trajno oblikuje duhovni rast osobe; usmjerava je na putu života, podupire je i jača u sve velikodušnijem odgovoru na njezin poziv.

Posveta stoga ne zahtijeva samo rast u ljudskoj i kršćanskoj zrelosti, vrednovanoj pažljivim razlučivanjem poziva i određenom prethodnom formacijom. Ona također zahtijeva stalnu pozornost prema trajnoj formaciji koja produbljuje i obnavlja razloge za već učinjen izbor, a omogućuje posvećenoj djevici jačati se u vlastitom pozivu dok prolazi kroz njegovu dinamičnost.⁸⁶

76. S obzirom na ukorijenjenost ovog oblika posvećenog života u mjesnoj Crkvi, razlučivanje poziva, formacija prije posvete i briga za trajnu formaciju provode se u crkvenom kontekstu koji, osim odgovornosti samih žena, zahtijeva pozornost i pratnju kršćanske zajednice, a na osobit način poziva na pastoralnu odgovornost dijecezanskog biskupa.

⁸⁴ Usp. VC, br. 19.

⁸⁵ *Isto*, br. 69.

⁸⁶ Usp. *Isto*, br. 65 i 69-70.

Kako bi prikupio elemente potrebne za razlučivanje poziva i kako bi usmjeravao i pratio formativne programe za aspirantice, kandidatice i posvećene djevice, biskupu može pomoći delegat za *Ordo virginum*. Također će se koristiti doprinosom koji mogu pružiti posvećene djevice.

U tu svrhu, uzimajući u obzir broj posvećenih djevice u biskupiji i njihovo mišljenje o tom pitanju, kao i druga praktična promišljanja, biskup može osnovati povjerenstvo za razlučivanje poziva i formaciju prije posvete te za trajnu formaciju. Neka se ta povjerenstva sastoje od delegata, ako ga je biskup imenovao, i posvećenih djevice s potrebnim sposobnostima koje je biskup ili delegat imenovao nakon savjetovanja s posvećenim djevicama.

77. Plan formacije neka prije svega nastoji izvući i ojačati osobni temeljni stav poučljivosti, što uključuje slobodu, želju i sposobnost učenja iz svih životnih situacija te aktivno i odgovorno sudjelovanje u procesu osobnog rasta tijekom cijelog života.⁸⁷

Zbog toga je potrebno pripaziti da se formativni programi ne svedu na standardne ili opće planove koji ne uzimaju dovoljno u obzir specifične potrebe i karizme svake osobe. Istovremeno treba paziti na rizik od individualističkih tendencija⁸⁸ koje ometaju

⁸⁷ »Bit će dakle važno da svaka posvećena osoba bude formirana tako da uči cijeli život, u svakom životnom dobu i razdoblju, u svakom ljudskom ozračju i sredini, od svake osobe i svake kulture, dopuštajući se poučiti svakim fragmentom istine i ljepote koja je okružuje. No nadasve će morati učiti da je formira svakodnevni život, vlastita zajednica, braća i sestre, svakodnevne stvari, obične i izvanredne, molitva i apostolski trud, radost i trpljenje, sve do trenutka smrti.« (PKK, br. 15.).

⁸⁸ »*Napast individualizma*. To je napast sebičnih ljudi. Putem izgube pogled na cilj i umjesto da misle na druge, oni misle samo na sebe. I pritom se ne stide nego se opravdavaju. Crkva je zajednica vjernika, tijelo Kristovo, gdje je spasenje jednoga člana povezano sa svetošću svih. Individualizam uzrokuje skandale i konflikte.« (FRANJO, *Susret sa svećenicima, redovnicima i bogoslovima* (29. IV. 2017.).

stjecanje i razvoj istinskog osjećaja crkvene pripadnosti i duha zajedništva unutar *Ordo virginum*.

78. Budući da je svrha formativnih programa poticanje sposobnosti tumačenja stvarnosti prema evanđeoskim kriterijima, oni trebaju obuhvaćati sljedeće elemente: teološku, kulturnu i pastoralnu formaciju koja se sukladno vrsti svjedočenja na koje su posvećene djevice pozvane postupno produbljuje i proširuje osobnim učenjem i formativnim susretima, po mogućnosti sa stručnjacima; duhovna iskustva, uključujući osobnu i zajedničku molitvu, pokorničke vježbe, duhovne obnove i duhovne vježbe koje pružaju ozračje pozornog slušanja i stalnog traženja Božje volje; uključivanje u mrežu crkvenih odnosa radi njegovanja cjelovitog rasta osobe i razmjene iskustava između posvećenih djevice, odnosno između aspirantica i posvećenih djevice osobito onih koje surađuju u službi formacije.

Neka se vodi briga o pružanju skladno strukturiranih programa formacije, s jasno definiranim i redovito praćenim razvojnim etapama. Formacija svake aspirantice, kandidatice i posvećene djevice neka bude praćena i integrirana u druge programe za cijelu skupinu aspirantica, kandidatica i posvećenih djevice.

Duhovna pratnja

79. Svaka etapa procesa razlučivanja i formacije zahtijeva duhovnu pratnju: trajan odnos povjerenja s osobom obdarenom duhom duboke vjere i kršćanske mudrosti, a koju svaka aspirantica, kandidatica i posvećena djevica može slobodno izabrati. Ova je praksa dragocjena pomoć ne samo za razlučivanje poziva nego i za važnije životne odluke.

Kako bi se osigurala sloboda osobe na području očitovanja savjesti, delegat za pastoral *Ordo virginum* i posvećene djevice koje surađuju u službi formacije, vrše ovu službu samo na izvanjskom

području. Oni ne uspostavljaju odnos duhovne pratnje s aspiranticama, kandidaticama ili posvećenim djevicama. Suzdržavaju se od traženja informacija ili savjeta o aspiranticama, kandidaticama ili posvećenim djevicama od njihovih duhovnika i ispovjednika.

Razlučivanje poziva i formacija prije posvete

Dinamika razlučivanja poziva i formacije prije posvete

80. Razlučivanje poziva sastoji se u proučavanju znakova kojima se izražava karizma *Ordo virginum* sa svojom osobitom ukorijenjenošću u mjesnoj Crkvi i svojim karakterističnim načinom prisutnosti u društvenom i kulturnom kontekstu. Za dobrobit dotičnih osoba i Crkve potrebno je poticati uvjete koji omogućuju mirno i slobodno razlučivanje u kojem se, u svjetlu vjere i mogućih suprotnih znakova, provjerava vjerodostojnost poziva i ispravnost namjera.⁸⁹

Formativni program prije posvete treba pružiti mogućnost provjere početne intuicije u poziv. Istovremeno, treba u aspiranticama i kandidaticama probuditi želju za dubljim sjedinjenjem s Gospodinom Isusom, za slobodnijim i velikodušnijim odgovorom Očevu pozivu, za pozornijom, razboritijom i poslušnijom usklađenošću s djelovanjem Duha Svetoga. O istinskom formativnom procesu može se govoriti samo ako se dogodi vjerodostojno osobno iskustvo obraćenja, iskustvo prosvjetljenja, pročišćenja i dubljeg predanja u nasljedovanju Gospodina.

81. Razlučivanje poziva obično se događa u procesu koji uključuje inicijalnu procjenu o pripuštanju formativnom programu koji vodi do posvete, nastavlja se tijekom toga programa i završava se kada dijecezanski biskup donese odluku o pripuštanju posveti. Mogu se razlikovati tri odgojna razdoblja: uvodno razdoblje ili

⁸⁹ Usp. PKK, br. 18.

razdoblje pripreme; razdoblje formacije prikladno podijeljeno u etape s vlastitim ciljevima i vrednovanjem; razdoblje konačnog razlučivanja ili skrutinija.

82. Razdoblje pripreme ni u kojem slučaju ne može početi prije navršene osamnaeste godine života. Za pristupanje posveti treba se uzeti u obzir uobičajena dob za sklapanje ženidbe na određenom geografskom području.⁹⁰ Obično se posveta ne slavi prije no što kandidatica napuni dvadeset i pet godina.

83. Dužnost je dijecezanskog biskupa odrediti načine na koje se provode formativni programi, u dijalogu sa ženama koje su uključene u formaciju i uzimajući u obzir njihove pojedinačne okolnosti i potrebe. Svakoj od njih neka bude ponuđena mogućnost dubljeg upoznavanja bitnih elemenata ovog oblika života te iskrene i razborite procjene vlastitog duhovnog iskustva i konkretnog življenja u odnosu na te elemente.

Neka se pazi na održavanje uske povezanosti između razlučivanja poziva i programa formacije prije posvete jer pripuštanje formativnom programu ne podrazumijeva obvezu kandidatice tražiti pripuštanje posveti, niti obvezu biskupa pripustiti kandidatcu posveti.

Preduvjeti i kriteriji za razlučivanje

84. Pripuštanje posveti zahtijeva od kandidatice pružanje dokaza o dobi, o ljudskoj i o duhovnoj zrelosti kao i o poštovanju koje uživa u kršćanskoj zajednici u kojoj živi, kako bi dokazala da može odgovorno preuzeti obveze koje proizlaze iz posvete.⁹¹

Uvjet je također da osoba nikada nije bila udana i da nikada nije javno živjela u stanju koje je očito protivno čistoći.⁹²

⁹⁰ Usp. ZKP, kan. 1072.

⁹¹ Usp. OCV, *Praenotanda*, 5.

⁹² Usp. *Isto*.

85. U razlučivanju poziva neka se kod aspirantice ili kandidatice obrati pozornost na znakove intenzivnog i živog duhovnog iskustva, vjerodostojnosti namjera koje je usmjeravaju prema posveti u *Ordo virginum* te prisutnosti stavova potrebnih za ustrajnost u posvećenom životu.

Uz pedagoško znanje i u skladu s načelom postupnosti, prisutnost ovih znakova provjeravat će se već u razdoblju pripreme kako bi se procijenilo pripuštanje formativnom programu. Ti su znakovi važne referentne točke formacije prije posvete i konačnog razlučivanja o pripuštanju posveti.

86. Kako bi se utvrdilo duhovno iskustvo, od osobite je važnosti provjeriti:

- a) osobni odnos s Kristom i želju oblikovanja cijelog svog bića prema »Gospodinu Isusu i njegovu *posvemašnjemu žrtvovanju*«⁹³ kao odgovor ljubavi njegovoj beskrajnoj ljubavi;⁹⁴
- b) osjećaj pripadnosti Crkvi, izražen sudjelovanjem u životu kršćanske zajednice, potkrepljen dubokom ljubavlju prema crkvenom zajedništvu, slavljenjem sakramenata i stavom sinovske poslušnosti dijecezanskom biskupu;
- c) briga za kontemplativnu dimenziju života i vjernost duhovnoj disciplini, te vremenu, ritmu i raznim oblicima molitve;
- d) ustrajnost u pokorničkim i asketskim vježbama te u duhovnoj pratnji;
- e) revnost u produbljivanju poznavanja Svetog pisma, sadržaja vjere, liturgije te povijesti i učiteljstva Crkve;
- f) ljubav prema kraljevstvu Božjem koja je voljna suvremenu stvarnost tumačiti u skladu s evanđeoskim kriterijima i

⁹³ VC, br. 65.

⁹⁴ Usp. IVAN PAVAO II., *Govor sudionicima Međunarodne konferencije Ordo virginum u povodu 25. obljetnice proglašenja obreda*, br. 4.

odgovoriti na tu stvarnost u odgovornosti i ljubavi prema siromašnima;

- g) sveobuhvatni i sintetski uvid u vlastiti poziv koji očituje razborito shvaćanje vlastite povijesti i osobina – mogućnosti, ograničenja, želja, težnji i namjera – i koji je u skladu s oblikom života *Ordo virginum*.

87. Za potvrdu ljudske zrelosti neka se razmotre sljedeće karakteristike:

- a) razborito poznavanje sebe i mirna, objektivna svijest o vlastitim talentima i ograničenjima, zajedno s jasnom sposobnošću samoodređenja i primjerenim stavom prema preuzimanju odgovornosti;
- b) sposobnost uspostavljanja zdravih, iskrenih i velikodušnih odnosa s muškarcima i ženama, zajedno s ispravnim razumijevanjem vrijednosti braka i majčinstva;
- c) sposobnost integracije spolnosti u osobni identitet i usmjerenja afektivne energije prema izražavanju vlastite ženstvenosti živeći u čistoći otvorenoj široj duhovnoj plodnosti;⁹⁵

⁹⁵ »Benedikt XVI. rekao je da postoji „ekologija čovjeka“ koja se temelji na činjenici da „i čovjek posjeduje jednu narav koju treba poštivati i kojom se ne smije manipulirati po volji“ [Govor u njemačkom Bundestagu, Berlin (22. rujna 2011.)]. U tome smislu treba prepoznati da nas samo naše tijelo dovodi u izravnu vezu s okolišem i ostalim živim bićima. Prihvaćanje vlastitog tijela kao Božjeg dara nužno je za primanje i prihvaćanje cijelog svijeta kao Očeva dara i našega zajedničkog doma; naprotiv, kada mislimo da uživamo apsolutnu moć nad vlastitim tijelom, to, često suptilno, prerasta u mišljenje da uživamo apsolutnu moć nad stvorenim svijetom. Učiti prihvaćati vlastito tijelo, brinuti se za njega i poštovati njegov najpotpuniji smisao, bitan je sastavni dio svake istinske ljudske ekologije. Također, potrebno je cijeniti vlastito tijelo u svojoj ženskosti i muškosti, kako bismo se mogli prepoznati u susretu s nekim tko je drukčiji. Na taj način moguće je s radošću prihvatiti specifičan dar drugog muškarca ili druge žene, djelo Boga Stvoritelja, i uzajamno se obogaćivati.« (LS, br. 155.).

- d) profesionalne vještine i radne sposobnosti kako bi se osigurao dostojanstven život;
- e) prokušana sposobnost preobrazbe patnje i frustracije te davanja i primanja oprosta na putu prema punini ljudskosti;
- f) vjernost danoj riječi i preuzetim obvezama;
- g) odgovorna uporaba dobara, sredstava društvene komunikacije i slobodnog vremena.

88. Kod razlučivanja poziva, opisivanja ovog oblika života i pripuštanja posveti, neka se djevičanstvo predstavi počevši od bogate simbolike njegove biblijske utemeljenosti u okviru antropološke vizije čvrsto utemeljene na kršćanskoj objavi. Na toj su osnovi različite dimenzije – tjelesna, psihološka i duhovna – integrirane i sagledane u svojoj dinamičnoj povezanosti sa životnom povijesti osobe i otvorenosti trajnom djelovanju božanske milosti koja osobu usmjerava, vodi i krijepi na putu svetosti.

Kao blago od neprocjenjive vrijednosti koje Bog izlijeva u glinene posude (usp. 2 Kor 4,7), poziv na posvećeno djevičanstvo je nezasluzen dar koji osobu susreće u konkretnoj ljudskosti, u potrebi otkupljenja i čežnje za puninom smisla vlastite egzistencije. Izvor i dinamično središte pronalazi u Božjoj milosti koja trajno djeluje nježnošću i snagom svoje milosrdne ljubavi u često složnim i ponekad kontradiktornim događajima ljudskog života, помаžući osobi shvatiti jedinstvenost svoga bića, osposobljavajući je darovati se potpuno. U tom kontekstu treba imati na umu da svjedočenje djevičanske, zaručnice i plodne ljubavi Crkve prema Kristu nije svedivo na simbol fizičkog integriteta. Takvo čuvanje tijela u savršenoj uzdržljivosti ili uzorno obdržavanje kreposti čistoće, iako je od velike važnosti s obzirom na razlučivanje, nije preduvjet koji nužno treba biti ispunjen da bi se osobu pripustilo posveti.

Razlučivanje stoga zahtijeva dobru prosudbu i treba se provoditi pojedinačno. Svaka je aspirantica i kandidatice pozvana

preispitati vlastiti poziv s obzirom na svoju životnu povijest, istinito i vjerodostojno pred Bogom i uz pomoć duhovnika.

Stručna pomoć psihologa

89. Kod razlučivanja poziva i u procesu formacije prije posvete psiholozi mogu u nekim slučajevima biti od pomoći.⁹⁶ Iako poziv na posvećeno djevičanstvo, kao plod posebnog Božjeg dara, i njegovo razlučivanje nadilaze stručnost psihologa, stručna pomoć psihologa može se ugraditi u cjelokupni kontekst razlučivanja i formacije zbog pouzdanije procjene psihološkog stanja aspirantice ili kandidatice i njezine sposobnosti odgovora na poziv kao i zbog daljnje pomoći u njezinom ljudskom rastu.

Razborito je zatražiti procjenu osobnosti ako se pojave sumnje u prisutnost psihološkog poremećaja.

90. U svakom slučaju, prije savjetovanja sa psihologom potrebno je osobu obavijestiti o tome i ona treba dati svoj slobodni pisani pristanak. Njezin ugled i pravo na zaštitu privatnosti uvijek trebaju biti zajamčeni.⁹⁷

Pri izboru stručnjaka za savjetovanje treba se uzeti u obzir ne samo njihova profesionalna kompetencija, nego i to jesu li nadahnuti antropologijom utemeljenom na kršćanskom shvaćanju ljudske osobe i poziva na posvećeni život.⁹⁸ Uz to se uvijek treba poštivati profesionalna tajna stručnjaka.

---

⁹⁶ Usp. KONGREGACIJA ZA KATOLIČKI ODGOJ, *Smjernice za korištenje psihološke struke u primanju i odgoju svećeničkih kandidata* (29. VI. 2008.); KONGREGACIJA ZA KLER, *Ratio fundamentalis institutonis sacerdotalis. Temeljne odredbe o svećeničkom odgoju i izobrazbi* (8. XII. 2016.), br. 146-147 i 191-196.

⁹⁷ Usp. *Isto*, br. 194.

⁹⁸ »Pri odabiru stručnjaka, osim o njihovim ljudskim osobinama i njihovu specifičnom znanju, mora se voditi računa o tome kakvi su vjernici.« (*Isto*, br. 146.).

91. Ukoliko se otkrije kakav psihološki poremećaj ili ozbiljna poteškoća, pri razlučivanju poziva biskup neka uzme u obzir narav poremećaja, njegovu težinu i utjecaj na psihu osobe, a time i na njezinu sposobnost za posvetu.

Razdoblje pripreme

92. Cilj razdoblja pripreme jest provjeriti osposobljenost i preduvjete potrebne za plodan formativni hod prema posveti.

Duljina ovoga razdoblja i načina na koji se odvija treba biskupu, delegatu i posvećenim djevicama koje surađuju u službi formacije omogućiti poznavanje aspirantice, a istovremeno aspirantici omogućiti poznavanje bitnih karakteristika posvete i života svojstvenog *Ordo virginum* tako da ih može povezati s vlastitom intuicijom poziva. Obično je za to potrebna jedna godina do dvije.

93. Neka aspirantica u razgovoru s biskupom, delegatom ili posvećenom djevicom koja surađuje u službi formaciji predstavi svoju životnu povijest i trenutačnu situaciju te razloge koji su je usmjerili prema ovom obliku života.

Na početku je potrebno utvrditi je li aspirantica primila sakramente kršćanske inicijacije, je li se udavala ili živjela u stanju koje je očito protivno čistoći, odnosno u konkubinatu ili u sličnim situacijama koje bi bile javno poznate.⁹⁹

Uzimajući u obzir njezin dotadašnji put vjere, konkretnu životnu situaciju i pripremu svake pojedine aspirantice, mogu se predložiti programi vjerske pouke, studij i promišljanje o posvećenom životu općenito i o temeljnim aspektima kršćanskog života.

94. Neka aspirantica na redovitim sastancima s biskupom, delegatom i posvećenim djevicama koje surađuju u službi formacije, prikaže vlastito vjersko iskustvo i shvaćanje poziva polazeći od predloženih tema.

⁹⁹ Usp. OCV, *Praenotanda*, br. 5.

U duhovnoj pratnji imat će daljnje prilike izraziti svoja prošla iskustva, preispitati tamne i bolne aspekte svoga života u svjetlu Božje riječi i započeti ili utvrditi procese unutarnjeg ozdravljenja koji će je osposobiti za potpunije i slobodnije prihvaćanje milosti poziva.

Gdje je moguće, ovisno o okolnostima, aspirantici će se pružiti prilika upoznati druge posvećene djevice *Ordo virginum* koje mogu pomoći u procesu razlučivanja poziva i svojim vlastitim svjedočanstvom.

Kad postoji veći broj aspirantica, moglo bi biti korisno i prikladno organizirati susrete na kojima bi se međusobno upoznale i zajedno promišljale. Međutim, svaka aspirantica treba imati prilike za povjerljivi osobni dijalog s biskupom, delegatom ili jednom od posvećenih djevica koje surađuju u službi formacije.

95. Posebno pozorno treba procijeniti način na koji aspirantica sudjeluje u kršćanskoj zajednici. To će joj omogućiti da spozna je o sebi skladno integrira s informacijama od svećenika i drugih osoba koje ju dobro poznaju.

Od aspirantice se također može tražiti dokumentacija o studiju i radnom iskustvu.

Neka se biskup pobrine za prikupljanje elemenata potrebnih za procjenu osobe koja dolazi iz nekog drugog oblika posvećenog života, uključujući informacije iz dotične ustanove ili družbe kako bi mudro razlučio. Neka također zahtijeva da aspirantica uzme potrebno vrijeme za proces odvajanja i neka pažljivo provjeri njenu ukorijenjenost u crkvenom i društvenom kontekstu.

96. Ako na kraju razdoblja pripreme aspirantica zatraži pripuštanje u sljedeću etapu formacije, neka ju biskup pripusti ukoliko to smatra razboritim.

Formacija prije posvete

97. Formacija prije posvete ima dvostruki cilj: učvrstiti kršćansku formaciju kandidatice i pružiti joj sredstva za produbljeno razumijevanje vlastitosti i odgovornosti koje proizlaze iz posvete u *Ordo virginum*.

Duljina programa i metode provedbe neka omoguće osobnu integraciju različitih formativnih elemenata za svaku kandidatihu tako da njezina zamolba za pripuštanjem posvete može svjesno i slobodno dozrijevati. Obično bi to trebalo trajati u razdoblju od dvije do tri godine.

Formacija će biti plodonosna ako kandidatice, dok se suočava s obilježjima svojstvenima ovom obliku posvećenog života, postupno postaje slobodna da se iz dana u dan odgaja i oblikuje. To će joj omogućiti produbljeno poznavanje svojih mogućnosti, ograničenja i sposobnosti; suprotstaviti se otporu i olakšati joj usklađivanje s djelovanjem Duha Svetoga kako bi u svakoj egzistencijalnoj situaciji znala prikupljati fragmente istine, ljepote i dobrote u kojima je prisutna i djeluje Božja milost. Takvo pozorno, razborito i odgovorno suočavanje sa stvarnošću, potaknuto i motivirano željom za rastom u Kristovoj ljubavi, dovest će do sazrijevanja njezine spremnosti da nakon posvete sudjeluje u trajnoj formaciji.

98. Obveza je biskupa, delegata i posvećenih djevoja koje surađuju u službi formacije da kandidatice dobije sustavan uvod u karizmu i vlastitosti ovoga načina života. Prateći njen duhovni rast i oblikovanje života u poučljivosti djelovanju Duha Svetoga, oni će prikupiti elemente potrebne za razlučivanje o njezinom pripuštanju posvete.

Česti i redoviti susreti s duhovnikom bit će kandidatice dragocjena pomoć za rast u sposobnosti razlučivanja Božjih planova, integriranja elemenata formacije u mudru sintezu te interpretiranja

različitih životnih iskustava u svjetlu vjere: molitva, rad, odnosi i služenje Crkvi, obiteljski odnosi, prijateljstva, studij i kulturno obogaćivanje, socijalno-karitativne inicijative, iskustvo vlastitih granica i krhkosti, asketske vježbe, itd.

99. Važno je pratiti kandidatice dok uspostavlja svoj trajni način molitve: ako je moguće svakodnevno sudjelovanje u euharistiji, slavljenje liturgije časova ili barem jutarnjih i večernjih hvali, razmatranje Svetoga pisma i marijanska pobožnost. Cilj je prije svega pomoći joj učvrstiti ljubav prema molitvi i razviti njezinu sposobnost upravljanja ritmom dana, tjedna i godine kako bi se očuvalo središnje iskustvo dijaloga s Gospodinom.¹⁰⁰

100. Budući da je ovaj oblik posvećenog života ukorijenjen u mjesnoj Crkvi, neka kandidatice njeguje svoju povezanost sa crkvenom zajednicom, unapređujući mrežu bratskih odnosa koji čine uobičajeno tkanje svakodnevnog crkvenog života i također, kad je moguće, sudjelovanjem u značajnim događajima na razini biskupije.

Kako bi povezanost s mjesnom Crkvom bila postojana, prikladno je da kandidatice stekne odgovarajuće znanje o njenoj povijesti, ustanovama, duhovnoj tradiciji, aktualnim pastoralnim aktivnostima i proročkim iskustvima, kao i o teškoćama s kojima se treba suočiti i ranama koje su izvor patnje.

Ovisno o sklonostima, sposobnostima i karizmama kandidatice, odgovornost izgrađivanja zajednice može biti u obliku pastoralne službe ili u nekom drugom obliku svjedočenja po kojem sudjeluje u evangelizacijskom poslanju i promicanju Crkve u društvenom i kulturnom kontekstu u kojem živi.

101. Za ispravno razumijevanje *Ordo virginum* neka kandidatice prouči povijest posvećenog života i njegovu vrijednost kao

¹⁰⁰ Usp. PKK, br. 25.

proročkog znaka u Crkvi i u svijetu, počevši od temeljnih tekstova: Sveto pismo, patristička tradicija, teološki spisi, s posebnim osvrtom na Drugi vatikanski koncil i na recentne dokumente crkvenog učiteljstva.

Neka se kandidatice detaljno predstave teološki, liturgijski, ekleziološki i pravni temelji života *Ordo virginum*, omogućujući joj produbljeno razumijevanje obreda posvete djevice, njegove dinamične strukture i crkvenog značenja.

102. Neka se pruži odgovarajuće poznavanje i usvajanje osnova kršćanske antropologije, tako da izbor posvete dozrijeva na temelju uravnoteženog shvaćanja ljudske spolnosti i afektivnosti, odnosa i slobode, sebedarja, žrtve i trpljenja. U tom kontekstu, tijekom formacije mogu se koristiti i doprinosi humanističkih znanosti, posebno psihologije i pedagogije, kako bi se kandidatice stavilo u situaciju boljeg razumijevanja dinamike odnosa i ljudskog razvoja, a time i njezine osobne povijesti i njezinih odnosa s drugima.

Ovisno o konkretnim životnim okolnostima i osobnim sposobnostima, neka se kandidatice potakne na pohađanje studija na teološkom fakultetu, institutu religijskih znanosti ili sličnim učilištima. Ni u kojem slučaju ne bi trebalo izostaviti odgovarajuću teološku pripremu u područjima biblijskih studija, liturgije, duhovnosti, ekleziologije i moralne teologije.

103. Neka se potiču mogućnosti poučavanja, formacije i izmjenjive iskustava s drugim kandidaticama i posvećenim djevicama u biskupiji. A ako ih nema, neka se u svrhu poučavanja i sestriinske izmjene iskustava provjeri mogućnost povezivanja s posvećenim djevicama ili kandidaticama u susjednim biskupijama.

Pripuštanje posveti i organizacija proslave

104. Na kraju formacije dogovorene s biskupom, nakon pažljivog razlučivanja, osobnog i s duhovnikom, kandidatica neka biskupu preda zamolbu za pripuštanje posveti. Neka zamolba bude napisana vlastoručno i neka se u njoj navede preporuka duhovnika.

Biskup tada preuzima odgovornost konačnog razlučivanja. U tu svrhu neka prikupi potrebne informacije od svih koji su pratili formativni put kandidatice, osim njezina duhovnika. Posebno neka od delegata zatraži obrazloženo mišljenje glede pripuštanja kandidatice posveti. Posvećene djevice koje surađuju u službi formacije daju svoj doprinos u pripremi ovog mišljenja.

105. Pripuštanje posveti zahtijeva moralnu sigurnost u vjerdostojnost poziva kandidatice, stvarno postojanje karizme djevičanstva i ispunjene uvjete i pretpostavke da kandidatica može prihvatiti i odgovoriti na milost posvete te da je kadra dati rječito svjedočanstvo svoga poziva, ustrajati u njemu i rasti u velikodušnom sebedarju Gospodinu i bližnjima.

106. Ako je biskupov odgovor glede pripuštanja posveti pozitivan, biskup i osoba koja će se posvetiti neka odaberu datum i mjesto proslave, imajući na pameti relevantne odredbe u *Pontifikalu*.

Prikladno je proslavu organizirati tako da se zajednica duhovno obogati sudjelujući u liturgiji posvete. Zajednicu treba poučiti o značajkama ovoga poziva i potaknuti ju da molitvom prati onu koja će biti posvećena. U pripremi i proslavi obreda neka se vodi briga o upoznavanju okupljenih sa svadbenim otajstvom Krista i Crkve. Neka se obred slavi dostojanstveno, sabrano i koristeći geste, pjesme i simbole odmjereno.

107. Nakon slavlja neka se događaj dokumentira u registru *Ordo virginum*, uz osobni potpis predslavitelja, posvećene djevice i dva svjedoka. Registar se obično pohranjuje u biskupijskoj kuriji.

Posvećenoj djevici neka se uruči potvrda o događaju posvete. Također je prikladno da se biskup pobrine za informiranje nadležnog župnika o posveti kako bi se zabilježila u matičnu knjigu krštenih.

Trajna formacija

Briga o trajnoj formaciji

108. Briga o trajnoj formaciji temelji se na potrebi potpunog odgovora na primljeni poziv.¹⁰¹

To zahtijeva trajnu otvorenost za učenje iz iskustva i prepuštanje vodstvu Duha Svetoga u dinamizmu vjere, razvijajući u svjetlu evanđelja smisao životnih razdoblja i vlastiti način obrazlaganja kršćanske nade pred pritiscima suvremene kulture.

Napredovanje u dobi, praćeno promjenama u obvezama, okolnostima i zdravstvenim poteškoćama, potiče posvećene djevice da u svim životnim razdobljima ponovno otkriju ljepotu i plodnost svoga posvećenja, prikladno prilagođavajući sadržaj i način formacije.

U trajnu formaciju trebaju biti uključene sve dimenzije života i identiteta posvećene djevice: žena u specifičnom kulturnom i društvenom okruženju, učenica Gospodinova u hodočasničkoj Crkvi u povijesti, djevica posvećena u *Ordo virginum* i pozvana biti osobiti znak zaručničke ljubavi Krista i Crkve.

109. Trajna formacija stoga zahtijeva poniznost, pozornost, razboritost, odgovornost i kreativnost svake posvećene djevice.

U tom kontekstu, specifične aktivnosti trajne formacije pomažu produbiti osobno razumijevanje karizme djevičanstva, potiču cjeloživotno potpuno predanje Gospodinu i podržavaju posvećene djevice u ispunjavanju obveza koje proizlaze iz posvete.

¹⁰¹ Usp. PKK, br. 15.

Osobno zalaganje i dimenzija zajedništva

110. Priprema korisnih programa trajne formacije zahtijeva usklađivanje osobne zauzetosti u formaciji s dimenzijom zajedništva koja karakterizira *Ordo virginum*.

Radi se o izboru prioriteta i najprikladnijih sredstava za čvrstu formaciju, pažljivu prema potrebama i karizmama svake pojedine osobe. Istovremeno, formativni programi neka izražavaju i podržavaju iskustvo zajedništva koje ujedinjuje posvećene djevice u *Ordo virginum*.

To podrazumijeva dvostruku suodgovornost: suodgovornost svake posvećene djevice u odnosu prema biskupu ili delegatu – planirati i procijeniti kako ona ispunjava svoje zalaganje u formaciji; i suodgovornost skupine posvećenih djeвица prema biskupu ili delegatu – planirati, provoditi i vrednovati zajednički program formacije posvećenih djeвица u *Ordo virginum*.

111. Za ovaj drugi aspekt suodgovornosti, ovisno o okolnostima, neka biskup ili delegat potiče sastanke i formativne inicijative za sve posvećene djevice, prihvaćajući doprinos koji svaka može dati u planiranju, organizaciji, provedbi i vrednovanju istih. Kako bi se to vršilo u kontinuitetu i strukturirano, biskup može s posvećenim djevicama dogovoriti osnivanje povjerenstva za trajnu formaciju.

Potrebno je stvoriti uvjete prikladne za uključivanje posvećenih djeвица koje nisu u mogućnosti sudjelovati u susretima formacije zbog poodmakle dobi, zdravstvenih poteškoća ili drugih ozbiljnih razloga.

Gdje je samo jedna posvećena djevica u biskupiji ili ih je vrlo malo, zajednički formativni susreti mogu se organizirati s posvećenim djevicama susjednih biskupija, uz pristanak njihovih biskupa.

U svrhu vlastite formacije, posvećene djevice mogu razmotriti i druge inicijative u kršćanskoj zajednici, a mogu sudjelovati i u prikladnim formativnim mogućnostima u njihovu društvenom i radnom okruženju.

Preporuke za sadržaj i metodu

112. Neophodno je da formativni programi za posvećene djevice *Ordo virginum* budu osmišljeni s pedagoškom mudrošću. Neka sadrže osnovne teme kršćanskog života, osobito one koje su važne za ovaj oblik posvećenog života, a također i suvremena pitanja koja zahtijevaju ozbiljno evanđeosko razlučivanje.

Neka formativni programi uključuju proučavanje Svetoga pisma, teologiju i dinamičnost duhovnoga života, kao i pozornost prema učiteljstvu i pastoralnim smjernicama dijecezanskog biskupa i Svetoga Oca.

Važno je da intelektualna dimenzija formacije nije izolirana nego ugrađena u rast života po Duhu Svetom te neprestano poticana i vrednovana s obzirom na sposobnost uspostavljanja i održavanja bratskih odnosa.

Neka se stoga vodi briga da susreti i formativne inicijative budu prilike za istinsko zajedništvo vjere i uzajamnu podršku posvećenih djevice. Neka formativni program bude podržan zajedničkom molitvom. Neka se ne zanemari pedagoška dimenzija s obzirom na dinamiku odnosa u *Ordo virginum*, potičući gostoljubivost, međusobno uvažavanje, ljubaznost i razborito rješavanje napetosti i sukoba koji nastaju, kako bi i to bila prigoda za rast.

113. Formativni susreti i aktivnosti mogu biti u obliku predavanja i konferencija, izmjene iskustava, slušanja svjedočanstava, *lectio divina*, seminara, duhovnih vježbi i obnova, biblijskih tjeđana, hodočašća, kulturnih događanja, itd.

U dogovoru s nadležnim biskupskim konferencijama i predstavnikom biskupâ za *Ordo virginum*, ako je imenovan, u biskupijske programe formacije mogu se integrirati međubiskupijske inicijative i formativni susreti, osobito oni koje organiziraju povjerenstva trajno osnovana unutar određene skupine mjesnih Crkava. Tijekom planiranja, provedbe i vrednovanja tih događaja, neka se potiče suodgovornost svih posvećenih djevoja prisutnih u dotičnim biskupijama.

Zaključak

114. Gospodin Isus privukao je sve narode u jednu Crkvu i mistično se s njom sjedinio zaručničkom ljubavlju. Ovo divljenja vrijedno otajstvo, koje se ostvaruje u slavlju euharistije, princip je jedinstva i svetosti Crkve, njezina sveopćeg poslanja i njezine sposobnosti oživjeti sva ljudska iskustva i svaku kulturu navještajem evanđelja. Kontemplirajući ovo otajstvo Crkva prepoznaje procvat *Ordo virginum* kao dar Duha Svetoga i prima ga sa zahvalnošću.

Potpomognute milošću Božjom koja ih pretječe i podržava, žene koje primaju ovu posvetu pozvane su živjeti u poučljivosti Duhu Svetom i doživjeti preobražavajuću snagu Božje riječi koja mnoštvo različitih žena uvodi u zajedništvo sestara te naviještati evanđelje spasenja svojim riječima i životom, postajući slika Crkve Zaručnice, živeći samo za Krista Zaručnika i tako ga uprisutnjivati u svijetu.

Svoj pogled usmjeravaju prema Mariji, savršenoj slici Crkve, kao zvijezdi vodilji na svom putovanju. Crkva ih povjerava njezinoj majčinskoj zaštiti.

115. Slavimo te,
 Djevice Majko Božja,
 Ženo saveza,
 iščekivanja i ispunjenja.
 Budi majka i učiteljica
 posvećenih djevice,
 kako bi ugledajući se u tebe
 radosno primale evanđelje
 i svaki dan
 s poniznošću i divljenjem
 otkrivale u njem
 svete izvore
 svoga zaručничkog poziva.

Djevice djevica,
zapečaćeni izvore,
vrata neba,
nadahnjui prati
ove naše sestre,
da imaju dar
duhovnog razlučivanja
i da kao hodočasnice u povijesti,
žive dinamičnost
proročanstva,
slobodno i hrabro,
s odlučnošću i nježnošću.

Ženo puna milosti,
ispunjena ljubavlju,
Djevice Crkvom postala
blagoslovi njihov put
kako bi im nada
prosvijetlila um
i otvorila srca
vodeći svaki korak,
i kako bi im vjera
činila ruke marljivima
i kreativnima,
kako bi njihov život bio plodan
anticipirajući ovdje i sada
stvarnost kraljevstva.
Neka stvaraju
i izgrađuju narod Božji
sudjelujući u njegovu poslanju:
kraljevskom, proročkom i svećeničkom.

Nazivamo te blaženom,
ženo *Magnificata*,
majko živoga evanđelja
i za ove sestre te molimo:
okupi ih u svojoj pjesmi,
uključi ih u svoj ples
kako bi s upaljenim svjetiljkama
slijedile Jaganjca
kamo god pođe.
Neka one i nas vode
na vječnu svadbenu gozbu,
konačnom zagrljaju
s Ljubavlju
koja nikada ne prestaje.

Sveti je Otac odobrio objavljivanje ove Upute na audijenciji 8. lipnja 2018. godine.

Vatikan, 8. lipnja 2018.
Svetkovina Presvetog Srca Isusova

João Braz kard. de Aviz
prefekt

✠ José Rodríguez Carballo, OFM
nadbiskup tajnik

Kratice

- AS** *Apostolorum successores*
- EG** *Evangelii gaudium*
- IE** *Iuvenescit Ecclesia*
- KKC** *Katekizam Katoličke Crkve*
- LG** *Lumen gentium*
- LS** *Laudato si'*
- MD** *Mulieris dignitatem*
- OCV** *Ordo consecrationis virginum*
- PKK** *Ponovno krenuti od Krista*
- VC** *Vita consecrata*
- ZKP** *Zakonik kanonskoga prava*

Kazalo

<i>Uvod</i>	5
POZIV I SVJEDOČANSTVO <i>ORDO VIRGINUM</i>	13
Biblijsko utemeljenje posvećenog djevičanstva	15
Karizma i poziv	21
<i>Propositum</i> , posveta i životni stalež	22
Obilježja duhovnosti	23
Oblik života	27
<i>Nasljedovanje evanđelja i osobne karizme</i>	27
<i>Molitva i asketski put</i>	28
<i>Način života, osobni odnosi i služenje</i>	32
STRUKTURA <i>ORDO VIRGINUM</i> U MJESNIM CRKVAMA I U OPĆOJ CRKVI	37
Ukorijenjenost u biskupiji	39
Zajedništvo i suodgovornost u biskupijskom <i>Ordo virginum</i>	40
Odgovornost dijecezanskog biskupa	41
Suradnja u pastoralnoj skrbi za <i>Ordo virginum</i>	43
Zajedništvo i suodgovornost posvećenih djevice različitih biskupija	44
<i>Zajedničke aktivnosti, povjerenstva i predstavnik biskupâ</i>	45
<i>Odnos prema Apostolskoj Stolici i Tajništvu</i> <i>Ordo virginum</i>	46
Boravak u drugoj biskupiji i premještaj	46
Zaklade, udruženja i izbor življenja u zajednici	48

Pripadnost <i>Ordo virginum</i> i članstvo u drugim crkvenim skupinama	48
Odvajanje od <i>Ordo virginum</i>	49
<i>Prijelaz u ustanovu posvećenog života ili u družbu apostolskog života</i>	49
<i>Napuštanje <i>Ordo virginum</i></i>	50
<i>Otpuštanje iz <i>Ordo virginum</i></i>	50
<i>Evidentiranje i informiranje o odvajanju</i>	51

RAZLUČIVANJE POZIVA I FORMACIJA

ZA ORDO VIRGINUM	53
Odgovornost za razlučivanje i formaciju	55
<i>Put vjere, razlučivanje poziva i formativni programi</i>	55
<i>Duhovna pratnja</i>	57
Razlučivanje poziva i formacija prije posvete	58
<i>Dinamika razlučivanja poziva i formacije prije posvete</i>	58
<i>Preduvjeti i kriteriji za razlučivanje</i>	59
<i>Stručna pomoć psihologa</i>	63
<i>Razdoblje pripreme</i>	64
<i>Formacija prije posvete</i>	66
<i>Pripuštanje posveti i organizacija proslave</i>	69
Trajna formacija	70
<i>Briga o trajnoj formaciji</i>	70
<i>Osobno zalaganje i dimenzija zajedništva</i>	71
<i>Preporuke za sadržaj i metodu</i>	72
Zaključak	75
Kratice	78

Biblioteka *Dokumenti*

1. *Služenje autoriteta i poslub*
2. *Apostolsko pismo svetoga oca Franje svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećenoga života*
3. *Radujte se*
4. *Istražujte*
5. *Kontemplirajte*
6. *Identitet i poslanje brata redovnika u Crkvi*
7. *Vultum Dei quarere*
8. *Naviještajte*
9. *Za novo vino nove mješine*
10. *Ekonomija u službi karizme i poslanja*
11. *Cor orans*
12. *Umijeće traženja Božjega Lica*
13. *Dar vjernosti*
14. *Oblik pustinjačkoga života u mjesnoj Crkvi*
15. *Ecclesiae Sponsae Imago*